

Pracovní povinnost studentů sociální pedagogiky během koronavirové epidemie

Bc. Jana Němcová

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana Němcová**
Osobní číslo: **H190772**
Studijní program: **N0111A190013 Sociální pedagogika**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Pracovní povinnost studentů sociální pedagogiky během koronavirové epidemie**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti dopadů koronavirové epidemie na společnost, praxe sociální pedagogiky a dobrovolnictví.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníků.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- DOHNALOVÁ, Marie, Lenka DEVEROVÁ, Kateřina LEGNEROVÁ a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2015. Lidské zdroje v sociálních podnicích. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-060-9.
- FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-8-9.
- CHRÁSKA, Miroslav, 2016. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.
- MATULAYOVÁ, Tatiana, Pavlína JURNÍČKOVÁ a Jakub DOLEŽEL, 2016. Motivace k dobrovolnictví. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5110-7.
- TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2006. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Iva Staňková, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce: **9. prosince 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **22. dubna 2022**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo - diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 6.4.2022

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydělává zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště

vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, o pisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá pracovní povinností studentů sociální pedagogiky během koronavirové epidemie. Práce je rozdělena na dvě části, na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části se zabýváme vymezením základních pojmů COVID-19 a pracovní povinnost. Jelikož se zaměřujeme na studenty sociální pedagogiky, zmiňujeme zde jejich uplatnění a dopady COVID-19 na školství. V praktické části se zabýváme kvantitativním výzkumem, který je vlastní konstrukce. Cílem je popsat zkušenosti studentů oboru sociální pedagogika s pracovní povinností během epidemie COVID-19.

Klíčová slova: COVID-19, pracovní povinnost, uplatnění studentů sociální pedagogika, dopady COVID-19 na školství

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the work responsibilities of social pedagogy students during the coronavirus epidemic. The work is divided into two parts, a theoretical part and a practical part. In the theoretical part we deal with the definition of the basic concepts of COVID-19 and work duty. As we focus students of social pedagogy, we mention their application and impact COVID-19 on education. In the practical part we deal with quantitative research, which is the construction itself. The aim is to describe the experience of students in the field of social pedagogy with work duties during the COVID-19 epidemic.

Keywords: COVID-19, work duty, employment of social pedagogy students, impacts COVID-19 on education

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Ivě Staňkové za odborné vedení mé diplomové práce a cenné rady, které mi v průběhu práce poskytovala. Další poděkování mému příteli Radkovi, mým přítelkyním Monice, Nataši a Ivetě, kteří mi byli oporou v těžkých chvílích mého studia.

„Na konci vždy vše dobře dopadne. A jestli to dobře nedopadlo, tak to potom ještě není konec.“ – John Lennon

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VIRUS SARS-COV-2.....	12
1.1 VIRUS SARS-COV-2.....	12
1.2 KORONAVIRUS V ČR A VE SVĚTĚ	14
1.3 PŘIJATÁ OPATŘENÍ V SOUSEDNÍCH ZEMÍCH	15
1.4 NOUZOVÝ STAV A PRACOVNÍ POVINNOST	17
1.5 SOCIÁLNÍ DOPADY COVID-19	20
2 OSOBNOST SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	21
2.1 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA A JEJÍ VZNIK	21
2.2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO VĚDNÍ DISCIPLÍNA	22
2.3 SOCIÁLNÍ SLUŽBY V ČESKÉ REPUBLICE.....	22
2.4 ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB VE ZLÍNSKÉM KRAJI	24
2.4.1 Domov pro seniory a domov se zvláštním režimem Lukov	24
2.4.2 Alzheimercentrum Zlín	25
2.4.3 Senior Otrokovice	26
2.4.4 Diakonie Vsetín.....	28
2.4.5 Naděje	28
2.4.6 Sanatorium Topas.....	29
2.4.7 Charita	30
2.5 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA NA UNIVERZITĚ TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ A NA DALŠÍCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH	31
2.6 PROFESE, UPLATNĚNÍ, KOMPETENCE A OSOBNOST SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA	32
2.6.1 Profese sociálního pedagoga	33
2.6.2 Uplatnění sociálního pedagoga	33
2.6.3 Klíčové kompetence a dovednosti sociálního pedagoga.....	35
2.6.4 Osobnost sociálního pedagoga, pomáhajícího profesionála	36
3 DOPADY COVID-19 NA VZDĚLÁVÁNÍ A PRACOVNÍ POVINNOST	37
3.1 DOPADY COVID-19 NA VZDĚLÁVÁNÍ.....	37
3.2 UZAVŘENÍ ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE	40
3.2.1 Distanční vzdělávání	43
3.2.2 Výuka na dálku a domácí vzdělávání.....	43
3.3 VÝZKUMY	44
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	46
4 METODOLOGICKÁ ČÁST VÝZKUMU.....	47
4.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	47
4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	48

4.3	VÝZKUMNÉ CÍLE	48
4.4	VÝZKUMNÝ SOUBOR A REALIZACE VÝZKUMU.....	48
4.5	METODA SBĚRU DAT	49
4.6	ZPRACOVÁNÍ DAT VÝZKUMU	49
4.7	JEDNOTLIVÉ POLOŽKY DOTAZNÍKU	50
5	INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	63
6	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	66
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73
	SEZNAM GRAFŮ	74
	SEZNAM PŘÍLOH.....	75
	PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – PRACOVNÍ POVINNOST STUDENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY BĚHEM KORONAVIROVÉ EPIDEMIE.....	76

ÚVOD

V našem výzkumu se zaměřujeme na pracovní povinnost studentů sociální pedagogiky během koronavirové epidemie. Dané téma bylo vybráno z důvodu aktuálnosti a nedostatků výzkumů na dané téma.

Studie Rákose a Vančury (2020), z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích s názvem Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohledem očima učitelů, žáků a jejich rodičů. Cílem prezentované studie bylo zjistit, jaké jsou pohledy aktérů vzdělávacího procesu na distanční výuku, která byla plošně zavedena ve spojitosti s epidemií koronaviru. Hlavním cílem dané studie bylo zaměření zejména na technické zajištění výuky, způsoby komunikace mezi aktéry vzdělávacího procesu (učitelé, žáci a jejich rodiče), využívání zdrojů a práce s nimi a časovou dotaci spojenou s distanční výukou.

Frombergerová (2020), která pracuje na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, provedla polostrukturovaný rozhovor se čtyřmi účastníky vzdělávacího procesu. Na úplném počátku dané situace u všech zúčastněných převládaly obavy (ohledně organizace, příjmu, zvládnutí učiva, zdraví apod.). Distanční vzdělávání však s sebou nese i výhody, na kterých se účastníci polostrukturovaného rozhovoru shodovali, a to především možnost vládnout svým časem poměrně volně a možnost organizovat si svůj čas. Velkým přínosem bylo pro většinu zvládnutí online prostředí, rozšíření svých schopností práce na počítači. Pomyslné nůžky se však rozevírají a rozdíly mezi žáky (a celkově rodinami) z různých ekonomických vrstev se zvětšují. Velkou nevýhodou byla sociální izolace a omezení kontaktů, které vnímali všichni dotazovaní.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VIRUS SARS-COV-2

V první kapitole diplomové práce popisujeme, co je virus SARS-COV-2, nazvaný též jako Covid-19, nouzový stav, Covid-19 u nás a v zahraničí, přijatá opatření v sousedních zemích a nařízenou pracovní povinnost.

1.1 Virus SARS-COV-2

Virus Covid-19 (přesněji nazvaný jako coronavirus disease 2019) je onemocnění, které je novým typem koronaviru s odborným označením SARS-CoV-2. Jedná se o vysoce infekční onemocnění, které může mít zejména u starších a chronických nemocných osob vážnější průběh a následně může vést i k úmrtí. O názvu onemocnění bylo rozhodnuto na jednání World Health Organization (česky nazvána jako Světová zdravotnická organizace) dne 11. února roku 2020. Mezi klinické příznaky daného onemocnění zařazujeme horečku, kašel, dušnost, bolest svalů, únava a v neposlední řadě kopřivka, mramorovaná kůže, drobné krevní výrony na dolních končetinách nebo tzv. covidové prsty. Covidovými prsty se rozumí červené hrboly na prstech zejména u dolních končetin, které jsou bolestivé na dotek a mohou svědit. Vyskytují se u 20 % pacientů a objeví se zpravidla mezi 3. a 5. dnem onemocnění a posléze samy odezní. Mezi méně časté klinické příznaky se řadí průjem a zvracení a závažných případů pak i zánět plic. V březnu 2020 bylo zjištěno, že k příznakům nemoci patří i ztráta čichu. Na tento příznak upozornila Britská asociace ušních, nosních a krčních lékařů, která mimo jiné uvádí i jako příznak ztrátu chuti. Podle současně dostupných informací se inkubační doba odhaduje mezi 5. až 6. dnem a při maximálně délce dosahovat 14 dní. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020)

Onemocnění COVID-19 s odborným označením SARS-CoV-2 se jedná o vysoce infekční onemocnění, které se projevuje zejména horečkami, respiračními potížemi (kašel, dušnost), bolestí svalů a únavou. U starších a chronicky nemocných osob může mít vážnější průběh a může vést i k úmrtí. Počátek onemocnění je datován k 31. prosinci 2019, kdy byly první případy hlášeny v Čínském městě Wu-Chan v provincii Chu-Pej. V České republice se první případ objevil o několik měsíců později a prokázány první případy byly dne 1. března 2020. (MZČR, 2022)

V odborných sférách se hned počátkem roku 2020 začala vést debata o původu viru. Podle první verze se koronavirus SARS-CoV-2 vyvinul do své současné patogenní podoby ve zvířecím hostiteli (pravděpodobně se jednalo o netopýra, přičemž dalším mezihostitelem mohl být luskoun) a až následně došlo k přenosu na člověka. Podle druhé verze nebyl

nejdříve koronavirus, který se na člověka přenesl ze zvířecího hostitele, až tolik škodlivý. Až později následně došlo k mutaci. Při této debatě se vedly zároveň i otázky, zda koronavirus SARS-CoV-2 vznikl manipulací v laboratoři či evolučně v přírodě. Vědci (K. G. Andersen, A. Rambaut, W. I. Lipkin., E. C. Holmes a R. F. Garry), kteří v rámci svého výzkumu srovnávali sekvence genomů různých typů koronavirů, tvrdí, že tento typ SARS-CoV-2 má přirozený původ a stal se škodlivým přirozenou cestou. Podle jiných názorů však virus vznikl manipulací v laboratoři, což tvrdí kupříkladu známý virolog Luc Montagnier, který je držitelem Nobelovy ceny za fyziologii a lékařství z roku 2008, který dále tvrdí že virus je výsledkem neúspěšného pokusu o vytvoření vakcíny proti AIDS v laboratoři Wu-Chan. Nutné je však poznamenat, že tato teorie je považována za nepravděpodobnou. K přenosu dochází především kontaktem s infikovanou osobou, která zejména při mluvení, kašláním a kýcháním šíří infekční kapénky do svého okolí. Vědci tvrdí, že v teplejším a vlhčím počasí se virus šíří hůř. Věří, že počasí by mohlo pandemii zpomalit. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020)

Onemocnění SARS-CoV-2 je nový koronavirus. Jde o zoonózu, což znamená, že je to nemoc, která je přenositelná ze zvířat na člověka. Skutečný název nového koronaviru SARS-CoV-2, vyjadřuje příbuznost s již déle známým koronavirem, který způsobil epidemii SARS v roce 2002. Ten se jmenoval SARS-CoV. Zkratka SARS je z anglického názvu znamená Severe Acute Respiratory Syndrome, v českém jazyce tedy tomu rozumíme jako těžký akutní respirační syndrom. Číslice 2 znamená u nového koronaviru pořadí. Předtím než se tato příbuznost potvrdila, jmenoval se současný koronavirus 2019-nCov. Z hlediska epicentra výskytu bývá též nazývaný jako Wuchanský koronavirus. Z nedaleké oblasti byl i SARS-Cov z roku 2002, který měl za následek velkou úmrtnost, podíl zemřelých z celkového počtu nemocných, umíralo 9,6 procenta z nakažených osob. Rozšířil se do 29 zemí světa a za obětí má 774 osob. Třetím známým typem onemocnění koronaviru měl označení MERS. První dvě písmena názvu jsou zkratkou Middle East podle svého epicentra. Zkratka v českém jazyce tedy znamená respirační syndrom středního východu. Taky v tomto případě jde o zoonózu, taky byl přenesen na člověka ze zvířete, v tomto případě se jedná o nemoc od velbloudů. Pak se přenášel běžnou kapénkovou infekcí. Virus MERS se objevil v roce 2012 a usmrtil 450 osob, úmrtnost se pohybuje okolo 30 %, ale měl nižší potenciál nakazit ostatní jedince. Kromě plic dále taky napadal ledviny, a proto měl tak vysokou úmrtnost. V České republice se tyto předchozí typy koronavirů neuchytily ani neobjevily. Kdežto nový Covid-19 se do České republiky dostal velmi rychlým způsobem. Má

fylogenetický vztah ke dříve uzavřenému viru SARS-CoV. Má ze všech třech koronaviřů nejmenší úmrtnost a životnost, avšak celková úmrtnost je však vyšší, protože se onemocnění více rozšiřuje a zasahuje více osob. Onemocnění koronavirus je dokonce několik rodů a pro člověka mohou být velmi nebezpečné, ačkoliv ne všechny. Vedle nebezpečných koronaviřů jsou některé druhy průvodci běžných nemocí z nachlazení či zánětů horních cest dýchacích. Název koronavirus vznikl podle vzhledu v elektronové mikroskopu a trochu připomíná sluneční koronu což znamená jasnou záři kolem černého slunce, kterou pozorujeme při zatmění slunce. Dějiny lidstva znají bohužel ještě horší nákazy, který se počítaly na desítky milionů. Víme, že největší epidemie minulého století se jmenovala španělská chřipka. Usmrtila daleko více osob, než dohromady obě dvě světové války. Pro zajímavost cituji: „*Li-Wen-liang byl čínský oftalmolog a whistleblower, který se jako z prvních snažil upozorňovat na šíření nového typu koronaviru SARS-CoV-2. Už v prosinci 2019 si u pacientů všiml příznaků podobných nemocí SARS. Své poznatky napsal kolegům přes sociální síť WeChat, informace se pak začala šířit po internetu. Poté byl úřady obviněn ze šíření lživých informací. Musel podepsat dokument, podle něhož jím zveřejněné zprávy vážně narušily společenský řád, a slíbit, že ve své činnosti přestane. Nakonec Li-Wen-liang sám nakazil a 6. února 2020 vydala čínská státní média zprávu, že zemřel.*“ (Středa, Beer, 2020)

1.2 Koronavirus v ČR a ve světě

Nový typ koronaviru s označením SARS-CoV-2 se poprvé objevil na začátku prosince v roce 2019 v čínské provincii Chu-Pej a zde se nachází jedenáctimilionové město Wu-Chan. Podle některých teorií se koronavirus objevil již v polovině či na konci listopadu. Čína ohlašuje dne 11. ledna 2020 první oběť, kterou se stal muž ve věku 61 let, který trpěl nádorovým onemocněním a chronickou nemocí jater. Dne 30. listopadu vyhlásila Světová zdravotnická organizace stav ohrožení veřejného zdraví, který měl měřítko mezinárodního významu. První obětí mimo území Čínskou lidovou republiku byl muž, který měl 44 let, který zemřel dne 2. února 2020 na Filipínách. Od druhé poloviny února bylo hlášeno onemocnění ve všech světadílech světa kromě Antarktidy. První obětí kromě Asijských zemí a zároveň první obětí Evropských zemí se stává čínský turista z oblasti Chu-pej ve věku 80 let. Umírá dne 14. února 2020 v nemocnici v hlavním města Francie v Paříži. Pro zajímavost uvedeme, že první případ, který byl potvrzen ve Francii se datuje již 27. prosince 2019. Uvedený pacient byl léčen pro podezření ze zápalu plic, avšak zpětně bylo zjištěno testem z nosohltanu, že trpěl onemocněním Covid-19. Francie se tak stává hned po Číně, Filipínách a Japonskou čtvrtou zemí, při níž někdo podlehl

onemocněním koronaviru. V dané době si koronavirus v Číně vyžádal zhruba 1 500 obětí. V březnu roku 2020 mezi země s vysokým počtem osob, které byly nakaženy koronavirem řadíme Írán, Itálii, Španělsko, Francii, Německo a Spojené království Velké Británie a Severního Irsku. Počet největších obětí koronaviru byly zaznamenány v Itálii, ve Španělsku a Francii. V Spolkové republice Německo navzdory vysokému počtu nakažených koronavirem se neneviduje vysoký počet úmrtí. Spolková republika Německo se v boji s epidemií spoléhá především na omezení kontaktu nemocných, karanténu jednotlivců, ale také mohutné testování obyvatel. Koncem března se koronavirus začal šířit i ve Spojených státech amerických a na začátku dubna už jsou zde evidovány největší počty případů ve světě i počet obětí začíná narůstat. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku hlásí 8. dubna 2020 celkem 7 097 obětí. Jedním z nakažených ve Velké Británii se stává britský premiér Boris Johnson, který kvůli těžkému průběhu onemocnění koronaviru byl hospitalizován na jednotce intenzivní péče v jedné z londýnských nemocnic. V USA Donald Trump přikázal své administrativě, aby dočasně přerušila financování Světové zdravotnické organizace, která podle jeho názoru nereagovala řádně na epidemii koronaviru. Testy provedené ve Státním zdravotnickém ústavu potvrdily dne 1. března 2020, že byly přítomny první 3 případy nakažení onemocnění Covid-19. Tito lidé se nakazili v zahraničí. Dne 9. března 2020 byla potvrzena první nákaza člověka, který neměl za sebou žádnou zahraniční cestu ani u sebe doma návštěvu ze zahraničí. Dne 22. března 2020 v České republice umírá první člověk nakažený koronavirem (konkrétně v hlavním městě, v Praze v nemocnici na Bulovce). Šlo o muže ve věku 59 let, který byl dlouhodobě chronicky nemocný. Druhou obětí koronaviru v České republice byl 45letý muž, který trpěl rozsáhlým nádorovým onemocněním s pokročilými metastázami do dalších orgánů. Postupně mu selhávaly a nákaza koronavirem jeho úmrtí zrychlila. Ve stejný den ve večerních hodinách zemřela i žena, která měla 71 let a léčila se s onemocněním ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze. Trpěla chronickými dýchacími obtížemi a poslední dva dny byla na plicní ventilaci. K následujícímu dni tudíž 23. března 2020 bylo v České republice vyléčeno 10 osob. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020, s. 11-13)

1.3 Přijatá opatření v sousedních zemích

Slovenská republika

Ve Slovenské republice byl první případ nákazy zaznamenán dne 6. března 2020. Na mezinárodních letištích Slovenské republiky byly od 28. února 2020 prováděny zdravotní

kontroly, konkrétně měření tělesné teploty všech pasažérů, kteří přicházeli na slovenské území. Od 12. března 2020 platila na Slovensku mimořádná situace, a od 16. března 2020 vláda Slovenské republiky vyhlásila nouzový stav pro nemocnice a následně i další zařízení ve zdravotnictví. Na rozdíl od České republiky nebyl vyhlášen zákaz vycestování, ale Slovenské Ministerstvo zahraničních věcí a evropských záležitostí na svých stránkách doporučilo necestovat do žádné země světa. Osoby, které se po 13. březnu 2020 vracely ze zahraničí, musely podstoupit povinnou karanténu. Zavřeny byly všechny školy, školky, univerzity, aquaparky, zábavní podniky a některé další podniky byly omezeny. Od 16. března 2020 došlo k zavření všech obchodů a provozoven s výjimkou provozoven potravin, drogerie, lékáren, bank, pošt či trafik, ale i ty musely mít v neděli zavřeno kvůli dezinfekci celých prostor. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020, s. 23-25)

Polská republika

V Polské republice se objevil první případ nákazy koronavirem SARS-CoV-2 dne 4. března 2020. Od 12. března 2020 došlo k pozastavení výuky ve školách a školkách, omezení provozu nákupních center a galerií, ve kterých zůstaly otevřeny jen obchody s potravinami, drogerie, lékárny a čistírny. Kavárny a bary se omezily pouze na rozvoz nebo výdej jídla s sebou. Omezení se též dotkla posiloven, bazénů, tanečních a fitness klubů, muzeí, knihoven a kin, které zůstaly uzavřeny. Od 15. března 2020 uzavřelo Polsko své hranice pro cizince. Polští občané se ze zahraničí mohli do Polska vrátit, ale všichni museli podstoupit povinnou domácí karanténu. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020, s. 25-28)

Spolková republika Německo

Ve Spolkové republice Německo byl první případ datován dne již 27. ledna 2020. V průběhu měsíce února ale dalších případů nijak dramaticky nepřibývalo a na konci tohoto měsíce bylo nakažených celkem 119 osob. Avšak na začátku března začalo rapidně přibývat. Německo sice neuzavřelo letiště a hraniční přechody ale od 16. března 2020 přistoupilo k omezení přeshraničního cestování osob. Toto bylo umožněno pouze v případě, kdy se jednalo o nezbytnou cestu, jako je cesta pracovního charakteru či lékařské ošetření či úmrtí v rodině. Postupně docházelo v omezování provozu a zavírání škol, kulturních institucí a dalších zařízení, což mělo v každé ze spolkových zemí jiný průběh a načasování. Nakonec dne 22. března byly přijaty opatření, které platily na celostátní úrovni k omezení sociálních kontaktů. Podobně jako jinde zůstaly umožněny cesty do zaměstnání, nakupování, návštěvy lékaře, nezbytná setkání, schůzky či zkoušky, pomoc druhým či

individuální sport či cvičení na čerstvém vzduchu a další nezbytné činnosti. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020, s. 28-29)

Rakouská republika

V Rakouské republice se objevil první případ nákazy koronavirem dne 25. února 2020, což bylo tedy o měsíc později než ve Spolkové republice Německo. Rakousko s ohledem na vývoj situace v Itálii, zavedlo od 11. března kontroly na hranicích s Itálií, v dalších dnech na hranicích s Lichtenštejnskem, Švýcarskem a v neposlední řadě s Německem. Od 16. března 2020 Rakousko zavedlo opatření směřující k omezení sociálních kontaktů na minimum. Podobně jako v jiných zemích zde zůstává možnost dojíždění do zaměstnání, zajišťování základní potřeb každodenního života či pomoc potřebným. Uzavřeny byly i školy či školky, univerzity. Školky a školy mohly pokračovat pouze v hlídání dětí, pokud rodiče měli urgentní pracovní povinnost a neměli jinou možnost, jak si hlídání zajistit. Od 18. května se konal návrat žáků obou stupňů základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií. (Keisler, Lobotka a Kotulková, 2020, s. 29-30)

1.4 Nouzový stav a pracovní povinnost

Nouzový stav nalezneme i v Ústavním zákoně o bezpečnosti České republiky.

„Nouzový stav, článek 5:

(1) Vláda může vyhlásit nouzový stav v případě živelných pohrom, ekologických a průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty nebo vnitřní pořádek a bezpečnost.

(2) Nouzový stav nemůže být vyhlášen z důvodu stávkové akce vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů.

(3) Je-li nebezpečí z prodlení, může vyhlásit nouzový stav předseda vlády. Jeho rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí nebo zruší.

(4) Vláda o vyhlášení nouzového stavu neprodleně informuje Poslaneckou sněmovnu, která může vyhlášení zrušit.

Článek 6:

(1) Nouzový stav se může vyhlásit jen s uvedením důvodu na určitou dobu a pro určité území. Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Podrobnosti stanoví zákon.

(2) Nouzový stav se může vyhlásit nejdéle na 30 dnů. Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.

(3) Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby.“ (Zákon č. 110/1998 Sb.)

Vláda České republiky schválila vyhlášení nouzového stavu na celém území České republiky. První nouzový stav byl vyhlášen dne 13. března 2020 od 14:00 hodin na dobu 30 dní. V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu bylo přijato krizové opatření, které bylo v režii Ministerstva zdravotnictví. Již 11. března daného roku byly uzavřeny základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a vysoké školy. Jediné školy, které nebyly zavřeny jsou školy mateřské. Od 13. března od 6:00 se zakazují divadelní, hudební, filmová a další umělecká představení, sportovní, kulturní, náboženské, spolkové, taneční a jim podobné akce, a jiná shromáždění, kupříkladu trhy a veletrhy či vzdělávací akce. Nezařazujeme zde orgány veřejné moci, soudy či pohřby. Poté se zakazuje přítomnost osob od 20:00-6:00 hodin v provozovnách stravovacích služeb. Pak se zakazuje od 13. března od 6:00 hodin činnost provozoven stravovacích služeb umístěných v rámci nakupovacích center s prodejní plochou přesahující 5000 m². Potom se zakazuje přítomnost veřejnosti v provozovnách poskytovatelů některých služeb. Jmenovitě se jedná o posilovny, přírodní a umělá koupaliště, solária, sauny, wellness služby, hudební a společenské kluby, zábavní zařízení, veřejné knihovny a galerie. Vláda přijímá další mimořádná preventivní opatření s cílem zamezit šíření nákazy koronaviru v České republice. Od soboty 14. března 2020 od 6:00 h do 24. března 2020 do 6:00 hodin uzavírá veškeré obchody s výjimkou prodejen potravin, hygienického a drogistického zboží, lékáren a výdejen zdravotnických prostředků, paliv a pohonných hmot, brýlí a kontaktních čoček, výpočetní a telekomunikační techniky, spotřební elektroniky a výrobků pro domácnosti, tabákových výrobků, malých domácích zvířat, krmiva a další potřeby pro zvířata, novin a časopisů, služeb prádelen a čistíren a prodeje přes internet a dalšími vzdálenými prostředky. Ve stejném období platí také zákaz přítomnosti veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb s výjimkou provozoven, které neslouží pro veřejnost, například zaměstnanecké stravování či stravování poskytovatelů sociálních služeb či vězeňských zařízení. Zákaz se též nevztahuje na provozovny s rychlým občerstvením s výdejovým oknem nebo prodej jídla s sebou. V neposlední řadě vláda zakazuje provoz kasin a heren. (Středa, Beer, 2020, s. 87-88)

Vláda rovněž v rámci vyhlášeného nouzového stavu uložila studentům v denní formě studia vyšších odborných a vysokých škol v oborech vzdělávání na sociální práci a sociální pedagogiku, sociální pedagogiku, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost nebo v programu zaměřeném na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči, sociální patologii, právo nebo speciální pedagogiku **pracovní povinnost** s cílem zajistit poskytování péče v zařízeních sociálních služeb. Případné konkrétní nasazení studentů bude vyhlášovat operativně v součinnosti s hejtmany kraje či primátory měst.

Na webu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nalezneme krátký dokument, který se nazývá Základní informace k pracovní povinnosti žáků a studentů. Situaci k pracovní povinnosti žáků a studentů upravuje zákon s číslem 240/2000 Sbírky, který se nazývá jako Krizový zákon. Podle Krizového zákona je žák či student studující ve výše zmiňovaných oborech studia ve věku od 18 do 62 let věku povinen uposlechnout výzvy k zaevidování se na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti a uloženou pracovní povinnost vykonávat. Obsah, rozsah a místo práce stanoví žákovi/žákyni či studentovi/studentce pracovním příkazem hejtman kraje nebo primátor města. Po skončení pracovní povinnosti bude žákům či studentům vydáno potvrzení, které mimo jiné musí obsahovat poučení o peněžní náhradě.

Pracovní povinnost dle Krizové zákona znamená: „*povinnost fyzické osoby vykonávat po nezbytně nutnou dobu určenou prací, která je nutná pro řešení krizové situace a kterou je tato osoba povinna konat v místě určeném orgánem krizové řízení.*“ (Zákon č. 240/2000 Sb.)

V usnesení vlády České republiky ze dne 12. října 2020 číslo 1023 k zajištění poskytování zdravotních služeb poskytovateli zdravotních služeb a k zajištění činnosti orgánů ochrany veřejného zdraví po dobu trvání nouzového stavu nalezneme informaci:

„Vláda

ukládá

1. k zajištění poskytování zdravotních služeb poskytovateli zdravotních služeb a k zajištění činnosti orgánů ochrany veřejného zdraví po dobu platnosti nouzového stavu v souvislosti s výskytem epidemie Covid-19 na území České republiky pracovní povinnost žákům a studentům

- a) čtvrtého a pátého ročníku prezenční formy studijního programu všeobecné lékařství na lékařských fakultách veřejných vysokých škol,
- b) pátého ročníku prezenční formy studijního programu zubní lékařství na veřejné vysoké škole,
- c) pátého ročníku prezenční formy studijního programu farmacie na veřejné vysoké škole,
- d) posledních ročníků denní nebo prezenční formy bakalářských a pětiletých magisterských studijních programů na vysoké škole nebo oborů vzdělání na vyšší odborné škole nebo střední zdravotnické škole připravujícím se na nelékařské zdravotnické povolání podle zákona č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a bakalářského nebo pětiletého magisterského programu jednooborové psychologie,
- e) všech ročníků prezenční formy zdravotnických magisterských studijních programů navazujících na zdravotnický bakalářský program a magisterského programu jednooborové psychologie navazující na bakalářský program, ...“

1.5 Sociální dopady Covid-19

V roce 2020 byla provedena studie autorem Cyrilem Höschlem, která byla provedena na vzorku kolem 3000 lidí, která se zaměřovala na dopad epidemie Covid-19 na duševní zdraví jednotlivců. Studie ukazuje, že docházelo k několikanásobnému nárůstu výskytu duševních chorob. Kupříkladu co se týče výskytu depresí, ty v tomto období vzrostly až trojnásobně. Co se týče úzkostných myšlenek, ty vznikaly dvojnásobně. Stres zapříčinil mediální rozruch, strach z toho že se nakazíme, či z toho že budeme muset být izolováni. Restriktivní opatření vedou k tomu, že musíme být izolováni. U starších lidí se zhoršila především psychika. U pracovníků v sociálních zařízeních a zdravotníků výrazně roste psychické zatížení či fyzické vyčerpání. Jako pozitivní jevy této doby vnímáme to, že máme více času se věnovat sami sobě, svým dětem, své rodině, procházkám v přírodě, domácím zvířátkům či věnování nejrůznějším koníčkům (například kresba, malba, hraní na hudební stroj, čtení knih), na které při běžném životě nemáme tolik času. (Cyril Höschle, 2020)

2 OSOBNOST SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA

Druhá kapitola teoretické části diplomové práce je zaměřena na vznik sociální pedagogiky a definici sociální pedagogiky, dále pak na sociálního pedagoga.

2.1 Sociální pedagogika a její vznik

Sociální pedagogika je obor spadající do pomáhajících profesí, která má za cíl především poskytování pomoci druhým lidem. Pomáhající profese jsou ty profese, které jsou založené na lidském vztahu a pomoci, jejichž hlavním cílem je pomoci jedinci či skupině ke zlepšení, vyřešení jeho či jejich nepříjemné, krizové situace ale také pomoc ve smyslu prevence. Nalezneme zde nejrůznější specializované profese od lékařů, přes učitele až po streetworkery. Všechny profese jsou založeny na teoretickém základě, praktických zkušenostech a mají vymezené své pole působnosti. Podobně je to i u profese sociálního pedagoga.

Počátky sociální pedagogiky podle Mollheuera nalezneme v období osvícenství. V tomto období nastávají změny myšlení i hospodářských poměrů. Především se do popředí zájmu dostávají kupříkladu problémy opuštěných dětí bez rodin a velký rozmach trestné činnosti, která byla potřeba řešit. V období od 17. do 19. století jsou založené výchovné spolky, a to jak církevní, tak dobročinné. (Přadka, 2004)

K významným osobnostem, které stojí na počátku sociální pedagogiky řadíme dva myslitele, kteří jsou považováni i za zakladatele sociální pedagogiky, kterým byl Pestalozzi, který je švýcarského původu a Natorp, který je německého původu. Avšak pojem sociální pedagogika poprvé použil německý pedagog a organizátor německého hnutí Diesterweg, jehož stěžejním dílem je kniha Rukověť vzdělávání pro německé pedagogy. V 19. století se objevují ojedinělé pokusy o vymezení a rozvoj sociální pedagogiky, projevuje se zde širší pojetí pedagogiky i výchovy. Lindner, významný český pedagog a sociolog ve svých dílech Všeobecné vychovatelství a Pedagogika na základě nauky o vývoji přirozeném, prosazoval širší pojetí a výchovy a vykládá tvrzení, že při výchově nehraje roli jen činnost pedagoga, ale také okolnosti – společenské a přirozené prostředí. V první polovině 20. století dochází v Čechách snaha o vymezení sociální pedagogiky, avšak až po roce 1989 dochází k úplnému znovuoživení sociální pedagogiky. Sociální pedagogika je vymezena jako samostatná disciplína. V tomto období vznikají první vyšší odborné školy sociální, a to například v Praze či Kroměříži, dále začíná výuka na vysokých školách, například na Masarykově univerzitě v Brně. (Knotová, 2004)

2.2 Sociální pedagogika jako vědní disciplína

V literatuře nalezneme mnoho definic, jak by se dala sociální pedagogika definovat. Podle Chudého (2004) i Bakošové (1999) je jedním z cílů sociální pedagogiky je sjednocení a ujasnění terminologie. V teorii nalezneme řadu definic, v rámci, kterých je zdůrazněno to, co je z hlediska činností sociální pedagoga důležité. Pro příklad si zde uvedeme několik definic sociální pedagogika.

Jednou z prvních uvedených definic, je definice od Krause (2001) který definuje sociální pedagogiku jako disciplínu, která se nezaměřuje jen na problémy patologického charakteru u skupin obyvatel, které jsou v nějakém smyslu těmito jevy ohroženy či jednájí patologicky, ale i na celou populaci ve smyslu správné socializace a vytváření souladu mezi potřebami jedince a společnosti.

V pedagogickém slovníku je sociální pedagogika definována jako: „*disciplína pedagogiky zabývající se širokým okruhem problémů spjatých s výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých. Mezi tyto problémy patří zejména poruchy rodiny a rodičovství, náhradní rodinná výchova, delikvence a agrese mládeže, dětská prostituce a pornografie, dodržování práv dítěte, resocializace a reedukace trestaných osob a další.*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 217)

Bakošová (2006) definuje sociální pedagogiku jako: „*jako súčasť vied o človeku, patrí do sústavy vied o výchove a považujeme ju jako hraničnú disciplínu medzi pedagogikou a sociológiou. Sociálna pedagogika jako životná pomoc je pozitivna pedagogika, ktorej cieľom je v systéme komplexnej starostlivosti poskytnúť pomoc deťom, mládeži a dospelým v rôznych typoch prostredí hľadaním optimálnych foriem pomoci kompenzovaním nedostatkov.*“

Hopf (2001) uvádí, že sociální pedagogika nabízí prostřednictvím profylaxe a kompenzace zvládání problémových situací, životních problémů dětí a mládeže.

2.3 Sociální služby v České republice

Sociálními službami rozumíme péči o potřebné a provází v širokém smyslu celou historii lidstva. S mírou zobecnění můžeme konstatovat, že každá doba s sebou přinášela různá pojetí této péče, ať již ve smyslu odpovědnosti za tuto péči, její podobu nebo vymezení okruhu lidí, pro které je určena. V následujícím textu se zaměříme na zákon číslo 108/2006 Sbírky

o sociálních službách. Sociální služba je zde definována jako: „*činnost nebo soubor činnosti*

zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení." Mezi další stěžejní pojmy, které zařazujeme do sociálních služeb, jsou nepříznivá sociální situace, zdravotní postižení, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přirozené sociální prostředí, sociální začleňování a sociální vyloučení. Za nepříznivou sociální situaci považujeme to, kdy dochází k oslabení nebo ztrátě schopností z důvodů věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou situaci, životní návyky a další. Zdravotní postižení může být tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit člověka závislým na pomoci jiné osoby. Dlouhodobě nepříznivý stav je stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a současně omezuje duševní, smyslové nebo fyzické schopnosti tak, že má vliv na schopnost pečovat o sebe a být soběstačným. Přirozené sociální prostředí je rodina a sociální vazby k osobám blízkým, sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílíme domácnost, rovněž místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity. Sociální začleňování je proces, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené, nebo ohrožené sociálním vyloučením dosáhnou příležitostí, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít život, který je ve společnosti běžný. Sociální vyloučení znamená vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace. (Knotová a kol., s.75-77)

V první část § 5 pro Státní správu podle tohoto zákona vykonávají Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, okresní správy sociálního zabezpečení a Úřad práce České republiky. V oblasti sociálních služeb vykonávají působnost podle tohoto zákona také obce a kraje. V třetí části najdeme informace o sociálních službách. V díle 1 najdeme základní druhy a formy sociálních služeb. V České republice zahrnujeme do druhů sociálních služeb tyto: sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Mezi formy sociálních služeb rozumíme služby pobytové, terénní a ambulantní. Mezi zařízení sociálních služeb zařazujeme centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, terapeutické komunity, sociální poradny, sociálně terapeutické dílny, centra sociálně rehabilitačních služeb, pracoviště rané péče, intervenční centra, zařízení následné péče a centra duševního zdraví. Kombinaci zařízení sociálních

služeb lze zařizovat mezigenerační a integrovaná centra. Základní činnosti při poskytování sociálních služeb jsou:

- a) pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieny nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- d) poskytnutí ubytování, popřípadě přenocování,
- e) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- f) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- g) základní sociální poradenství,
- h) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- i) sociálně terapeutické činnosti,
- j) pomoc při uplatnění práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- k) telefonická krizová pomoc,
- l) nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
- m) podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností.

2.4 Zařízení sociálních služeb ve Zlínském kraji

Zařízeních, které poskytují sociální služby ve Zlínském kraji, je hodně. Vybrali jsme ty, ve kterých studenti měli svou pracovní povinnost nejčastěji. Zjistíme o nich základní informace, kupříkladu kdy byly založeny, jejich činnosti či poslání.

2.4.1 Domov pro seniory a domov se zvláštním režimem Lukov

Hlavní budova Domova pro seniory v Lukově byla postavena na místě původního starobince s názvem „Carolinea“ zakládají hrabě František Seilern-Aspang se svou druhou manželkou hraběnkou Saroltou Seilernovou. Domov pro seniory je určen pro seniory od 65 let, kteří z důvodu věku, změn jejich zdravotního stavu, snížení soběstačnosti a dovedností, potřebují neustálou pomoc a péči jiné osoby v jejich nepříznivé sociální situaci a nejsou schopni si ji sami zajistit. Posláním Domova pro seniory Lukov je podporovat v co nejvyšší míře běžný způsob života seniorů, jejich přirozené vazby a přiměřenou

soběstačnost s ohledem na jejich individuální potřeby. Cílem služby je, že uživatelé mohou přiměřeně svému věku a zdravotnímu stavu vést život, který je co nejvíce podobný životu, který vedli ve svém přirozeném sociálním prostředí s ohledem na jejich individuální potřeby. Uživatelé jsou podporováni v udržení svých přirozených kontaktech s blízkými či společenským prostředím, v udržení svých schopností a dovedností. Kapacita je zde 148 klientů. Domov se zvláštním režimem je určen pro maximálně 55 klientů. Zde cílovou skupinu tvoří senioři, kteří jsou starší 65 let a kteří mají sníženou soběstačnost zejména z důvodů onemocnění Alzheimerovou či ostatními typy demencí a jejichž nepříznivá sociální situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Posláním této služby je poskytnout důstojný a bezpečný život všem seniorům s postupnou ztrátou soběstačnosti, individuálním přístupem poskytujeme ošetrovatelskou a sociální péči, přičemž seniory podporujeme v zachování stávajících schopností a udržování kontaktů s přirozeným (Domov pro seniory, © 2022)

2.4.2 Alzheimercentrum Zlín

Heslo, které charakterizuje nejlépe Alzheimercentrum, zní: „*Tradiční hodnoty a moderní terapeutické postupy*“. Společnost Alzheimercentrum byla založena v roce 1996 jako první specializované zařízení v České republice k poskytování kvalitní kvalifikované péče osobám s Alzheimerovou chorobou a jinými typy demencí. V současné době poskytují odbornou péči napříč celou Českou republikou v 13 centrech. Mimo Zlín se další centra se nachází kupříkladu v Jihlavě, v Zábřehu či v Českých Budějovicích. První bylo postaveno v Písku. Nejnovější bylo otevřeno v roce 2020 v Pardubicích, které nabízí příjemné bydlení v moderním zařízení. Své pobočky má i ve Slovenské republice, a to konkrétně v Piešťanech. Jejich unikátní koncept staví na individualizovaném komplexním přístupu a na zapojování klientů do aktivizačních terapií bez ohledu na stádium demence. Rodinná atmosféra, bezpečí a pohodlí klientů je pro nás stěžejní, a i proto klademe důraz na adaptační proces, kdy si klient zvyká na nové prostředí i tváře pečujících. Na konci tohoto období se pro něj zprvu neznámé prostředí stává domovem. Konkrétně se zaměříme na Alzheimercentrum ve Zlíně. Nachází se v klidné části města, kde je v blízkosti les s krásným výhledem na Baťovy domky a současně nedaleko budov univerzity a gymnázia. V případě příznivého počasí klienti tráví hodně času na terase nebo využívají odpočinkové zóny. Veškeré prostory jsou volně přístupné, a tak mají klienti i jejich rodiny dostatek možností užít si klid a soukromí při návštěvách. Příjemný rozruch vnáší do tohoto zařízení i Dětská skupina Brouček. Je to považováno za důležitý element, neboť děti mají na psychiku

klientů velmi blahodárný vliv. Přímo v areálu zařízení se nachází i Salón krásy, kde pravidelně je k dispozici pedikérka, kosmetička či kadeřnice. Najdeme zde i ordinaci praktické lékařské, a dále zde najdeme také psychiatra. Alzheimercentrum a jeho práce byly oceněny prestižním certifikátem kvality Vážka, udělovaném Českou Alzheimerovskou společností. Jsou také členem Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky. (Alzheimercentrum pp s.r.o., © 2019)

2.4.3 Senior Otrokovice

Následující organizace poskytuje své sociální služby osobám, kteří ji potřebují. Ke svým činnostem má organizace přiměřené personální a technické zajištění, to znamená pobytové služby jsou poskytovány kvalifikovaným personálem v budovách s vybavením, které je shodné specifickým potřebám každé osoby, pro kterou je daná služba určena. Senior Otrokovice je příspěvková organizace, která poskytuje sociální služby, a její činnost je vymezena zákonem číslo 108/2006 Sbírky o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a prováděcími předpisy. Zřizovatelem dané organizace je město Otrokovice, které schvaluje záměr poskytování těchto služeb:

- a) pobytové (konkrétně pak domov pro seniory, domov se zvláštním režimem a odlehčovací služby),
- b) ambulantní (zde zařazujeme pečovatelskou službu a denní stacionář)
- c) terénní (zde je pečovatelská služba).

Každá služba, která je zde poskytována, má určen svůj veřejný závazek, ve kterém je vyjádřeno určené poslání sociální služby, cíle sociální služby, její cílová skupina (což znamená, pro koho jsou dané sociální služby určeny), místní a časová dostupnost sociální služby a rozsah poskytované sociální služby. K zachování etických principů se zaměstnanci zavazují hned při nástupu do této organizace podpisem Etického kodexu. Ke každé sociální službě zde poskytované si uvedeme pár informací. První začneme Domovem pro seniory, který je poskytován široké veřejnosti od roku 2000. Má bezbariérový přístup a je majetkem města Otrokovice a příspěvková organizace má tuto budovu převzatu do užívání. Dostupnost je na velmi dobré úrovni, v blízkosti se nachází zastávka městské hromadné dopravy města Zlína a Otrokovic. V této budově jsou poskytovány dvě sociální služby, a to domov pro seniory a odlehčovací služba. V přízemí se nachází vstupní halu, velkou jídelnu (zde pořádány kulturní akce), kanceláře, pracovny, centrální koupelnu, prádelnu a dále se zde nachází kupříkladu ordinace lékaře, klubovna s knihovnou, kuchyňka či místnost pro

realizaci volnočasových aktivit klientů. Pečovatelská služba je poskytována seniorům a osobám se zdravotním postižením v jejich domácím prostředí na území města Otrokovice a v rámci mikroregionu Otrokovicka. Posláním pečovatelskou služby SENIOR Otrokovice je umožnit seniorům a zdravotně postiženým občanům, prostřednictvím podpory a pomoci, zůstat co nejdéle ve svém domácím prostředí a zachovat si soukromí a způsob života, na který jsou doposud zvyklí. Podpora a pomoc vede k udržení soběstačnosti každého klienta. Další sociální službou je Denní stacionář, který je určen osobám starším 45 let s Alzheimerovou chorobou či jiným typem demence, jejichž stav vyžaduje pomoc druhé osoby. Přehled služeb denního stacionáře, základní činnosti je v souladu se zákonem číslo 108/2006 Sbírky o sociálních službách, kde jsou uvedeny tyto: pomoc při zvládnutí běžných úkolů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy, aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a pomoc při obstarávání osobních záležitostí. V rámci péče o klienta je personál schopen zajistit dopravu klientů do nebo ze služby denního stacionáře. V rámci péče je též prováděna základní ošetrovatelská rehabilitace a jsou uplatňovány základní prvky konceptu bazální stimulace. Dále jsou pak nabízeny aktivizační činnosti jako je kupříkladu trénink paměti, pohybové aktivity, výtvarné činnosti, taneční aktivity, pracovní činnosti a canisterapie. Canisterapie znamená terapie se psy. Denní stacionář je poskytován ve všední dny v čase od 7.00 hodin do 15.30 hodin. Poslední službou, která je poskytována je Odlehčovací služba. Posláním pobytové odlehčovací služby je zabezpečit potřebnou péči seniorům a zdravotně postiženým osobám, kterým je jinak péče poskytována v domácím prostředí a poskytnout jim nezbytnou podporu při návratu se zpět do domácího prostředí. Cílem odlehčovací služby je poskytnutí odpočinku pro pečující osoby od náročné situace nebo pomoc v situacích, kdy ji nemohou vlastními silami poskytnout. Konkrétně se jedná o situace jako je, když pečující osoba odjíždí na dovolenou či je dlouhodobě v nemocnici či v lázních. Odlehčovací služba je určena buď seniorům, kteří jsou starší věku 65 let se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronické nemoci či zdravotního postižení, nebo osobám se zdravotním postižením, kteří jsou starší 27 let se ztrátou soběstačnosti, případně se závažnými změnami zdravotního stavu. Mezi základní principy jsou účta k člověku (citlivé, chápavé a tolerantní chování), individuální přístup (důraz na přání a potřeby), respektování vlastního rozhodnutí daného jedince či zachování soukromí. (Senior Otrokovice, © 2022)

2.4.4 Diakonie Vsetín

Diakonie ve Vsetíně pomáhá stovkám lidí na Valašsku překlenout těžké chvíle. Služby Diakonie lidé vyhledávají ve chvílích, které lze bez cizí pomoci zvládnout s velkými obtížemi. Překonávají různé onemocnění a starosti stáří, či se potýkají s osudem nevyléčitelné nemoci nebo čelí složitým sociálním problémům. Cílem Diakonie je nabízet pomoc v těchto těžkých životních situacích na základě principů křesťanských či obecně lidských. Jejich přístup je plně kvalifikovaný, snaha se vycházet vstříc a společně tvořit rodinné prostředí. Středem zájmu jedinec a vždy respekt k jeho individualitě a důstojnosti. Důležité je zde úsilí o další růst možností, rozvoj své odbornosti, zavádění nových trendů a obrovské úsilí o získání prostředků a dobrovolníků, kteří nám pomáhají zvyšovat kvalitu jejich služeb. Mezi jejich služby zařazujeme sociální služby pro seniory, služby pro nemocné, umírající a pečující rodiny, služby pro rodiče, děti a mládež, vzdělávání vidia a dobrovolnictví. Služby pro seniory spočívají v pomoci seniorům a jejich rodinám všestrannou péčí, která dovede ulehčit nespočet starostí. Rozumí zdravotním obtížím a dále se staráme o psychickou pohodu svých klientů a respektují stav jejich mysli i těla. Služby pro nemocné, umírající a pro pečující rodiny spočívají u nich v tom, že pomáhají rodinám pečovat o nemocné krátkodobě i dlouhodobě nebo umírající v rodinném kruhu. Služby pro rodiče, děti a mládež spočívá v pomoci rodinám, které žijí v sociálně obtížných podmínkách předcházet jejich společenskému vyčlenění. Nabízí širokou podporu při vzdělávání, rozvoji zájmu dětí a jejich výchově. Rodičům poskytují podporu v samostatném hospodaření, uplatnění na trhu zaměstnání a zvládání nejrůznějších rodinných povinností. Další jejich sociální službou je vzdělávací institut Vidia, kde nabízí kurzy pro vedoucí pracovníky v sociálních službách či kurzy pro pracovníky přímé péče. Dále umí připravit kurz na klíč podle našich požadavků. Nabízí i pronájem prostor. Aktuálními nabízenými kurzy jsou kupříkladu Letní kurz tvůrčího psaní či Jak vést pokladnu či Kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách. (Vizus, © 2022)

2.4.5 Naděje

Naděje vznikla mezi prvními neziskovými organizacemi po roce 1989 v České republice. Působí na téměř celém území České republiky. Poskytují pomoc lidem, kteří se ocitli v nouzi v pěti oblastech. První oblastí je naděje pro lidi ve stáří, ročně zajišťují důstojný život i v této jeho etapě kolem 800 lidem. Druhá oblast je pro lidi bez domova, ročně poskytují 152 000 noclehů těm, kteří nemají kam jít spát. Poskytována je zde strava, hygiena či péče

praktického lékaře. Zajišťují též praní prádla, sociální šatník, ubytování, sociální poradenství či dlouhodobou poradnu. Zde zařazujeme sociální služby jako jsou terénní služby (streetwork), Denní centra, Noclehárny, Centra krizové pomoci a Azylové domy. Třetí oblast je pro lidi s handicapem, zde ročně poskytují péči 450 lidem s mentálním, zdravotním a kombinovaným handicapem. Pro lidi s handicapem poskytujeme soubor služeb, jejichž cílem je snaha o rozvoj osobnosti se zdravotním, mentálním a kombinovaným postižením, o jejich plnohodnotný život. Poskytují služby jako jsou denní stacionáře, sociálně terapeutické dílny, týdenní stacionáře a domovy, osobní asistence či chráněné bydlení. Čtvrtou oblastí je naděje pro ohrožené rodiny, zde pomáhají 550 rodinám, které se ocitly v sociální nouzi. Poslední oblastí je naděje pro ohrožené děti a mládež, zde ročně naplňují aktivitami, smysluplnému trávení volného času až 600 dětem a mladým lidem. Motivují je k učením a pracovním návykům pro další uplatnění v životě. Zde navazují i víkendové pobyty či dětské tábory. Dále poskytují služby duchovní, sociální, zdravotní, humanitární a charitativní, poradenské, vzdělávací a výchovné včetně doplňkových služeb. Velká je snaha o pomoci lidem s cílem podpořit jejich kompetence a zlepšit jejich vztahy. Pracují s jednotlivci či rodinami, s dětmi, mládeží, dospělými i seniory. V České republice najdeme jejich pobočky v 25 městech třeba ve Zlíně, v Otrokovicích, v Bystřici pod Hostýnem, v Liberci či ve Vizovicích. Naděje má čtyři odborná kolegia, jejichž zaměření vyjadřují názvy jako je Bydlení, Handicap, Rodina a Senior. (Naděje, © 2022)

2.4.6 Sanatorium Topas

Veřejný závazek umožňuje klientům, zaměstnancům a široké veřejnosti orientovat se v poskytovaných službách Sanatoria. Veřejný úvazek utváří systém základních hodnot a kultury v tomto zařízení. Poslání jejich domova se zvláštním režimem je vytvářet prostředí umožňující uživatelům s nízkou mírou soběstačnosti, se ztrátou orientačních a paměťových schopností důstojné prožívání života a poskytovat jim dvacet čtyřhodinovou odbornou sociální, ošetrovatelskou a zdravotní péči s respektováním každého jedince jako individuality. Cílovou skupinou této sociální služby jsou osoby s chronickým duševním onemocněním, tudíž osoby s různým typem organické duševní poruchy, s různými typy demencí či s Alzheimerovou chorobou. Mezi hlavní cíle této sociální služby zařazujeme: zabezpečit klientům jejich základní životní potřeby v oblastech jako strava či bydlení, zajistit jejich tělesný komfort, zajistit klientům pomoc s vyřízením jejich osobních záležitostí a dále pak podporovat klienty v udržování osobních kontaktů s jejich okolím. Tato sociální služba má sedm základních zásad, kterými se řídí. První z nich je úcta k člověku a jeho lidské

důstojnosti, druhá je individuální přístup, tolerance i nestrannost. Třetí je vybudování vzájemné důvěry, čtvrtá je respekt ke svobodné vůli klienta, pátá je respekt klientova soukromí a ochrana před předsudky, šestá je poskytnutí odborné péče a ta poslední je individuální přístup ke každému klientovi s ohledem na jeho zdravotní stav, na jeho přání či potřebu. (Sanatorium Topas s.r.o., © 2020)

2.4.7 Charita

Charita působí jako nejstarší dobročinná organizace s celostátní strukturou po celé České republice a je zároveň největším, nestátním poskytovatelem sociálních i zdravotních služeb. V České republice nalezneme 300 charit různých velikostí, od malých farních až po ty diecézní či arcidiecézní. Dále pak pořádají i Tříkrálovou sbírku, kterou zařazujeme mezi nejrozsáhlejší sbírkovou akci v České republice. Každoročně pomáhají skoro 180 000 lidem napříč celou republikou a jejich pomoc a projekty přispívají ke zlepšení kvality života lidí až na čtyřech světadílech. Jsou členy mezinárodních organizací jako je Caritas Internationalis a Caritas Europa a díky tomu mají partnery po celém světě. V Charitě České republiky pracuje víc jak 8 800 zaměstnanců a desítky tisíc dobrovolníků. Podávají pomocnou ruku těm, kteří si sami nedokáží pomoci, ať už z důvodu nemoci, stáří, handicapu, dluhové propasti či sociální nouzi. Zřizovatelem je Česká biskupská konference, avšak pomoc je poskytována všem bez ohledu na státní příslušnost, politickou příslušnost, náboženství, národnost či rasu. Poskytují sociální a zdravotní služby lidem, kteří se ocitli v obtížné situaci nebo v akutní nouzi. Ulehčují život zdravotně postiženým, nevyléčitelně nemocným, lidem bez domova, obětem domácího násilí i cizincům, kteří se k nám do České republiky přistěhovali a žijí zde. Pomáhají i při mimořádných událostech jako onemocnění COVID-19, povodně či požáry. Jejich velkou snahou je snaha o spravedlivější svět tím, že prosazují změny zákonů. Podporují udržitelný rozvoj a zlepšování kvality života na Zemi. I z těchto důvodů je Charita největším poskytovatelem zdravotních a sociálních služeb v České republice. Konkrétně poskytují základní a odborné sociální poradenství, je možné ho využít bezplatně a mohou zde patřit i poradny občanské, manželské či rodinné. Dále pak poskytují služby sociální péče, které přispívají k soběstačnosti těm, kteří v běžném životě se neobejdou bez pomoci. Jsou poskytovány za úhradu. Zařazujeme zde sem třeba pečovatelskou službu (může být ambulantní či terénní), službu osobní asistence, službu tísňové péče, podporu samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb (ty nabízejí mimo stravu a pomoc s hygienou i aktivizační, terapeutické a vzdělávací aktivity klientů), denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením

a domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem či chráněné bydlení. Předposlední jsou služby sociální prevence, jejichž služby jsou hlavně určeny těm lidem, kteří se dostali na okraj společnosti nebo jim to hrozí. Pomáhají jim překonat nepříznivou životní situaci a zároveň chránit společnost před takovým jevem, jako je kriminalita či obchod s drogami a podobně. Zde zařazujeme konkrétně ranou péči (zdarma), telefonickou krizovou pomoc, azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, krizovou pomoc, intervenční centra, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, terénní programy, sociální rehabilitace anebo i třeba sociálně terapeutické dílny. V neposlední řadě jsou to zdravotní služby, kam zařazujeme ošetrovatelské péče či hospicovou a domácí hospicovou péči.

2.5 Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a na dalších vysokých školách

Podle Havránka (2006), který analyzoval studijní programy, kde se sociální pedagogika v České republice buď studuje jako samostatný obor či s užší specializací. Jedná se třeba o Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích, Masarykovu univerzitu v Brně, Ostravskou univerzitu v Ostravě, Univerzitu Hradec Králové, Karlovu univerzitu v Praze, Univerzitu Tomáše Bati ve Zlíně dále pak nabízí studium sociální pedagogiky i Univerzita Palackého v Olomouci. Havránek uvádí i kompetence, kde jsou zdůrazňovány pedagogické a intervenční kompetence, ale i organizační a manažerské dovednosti. Je zdůrazňováno, že v rámci studia na vysoké škole by se každý student měl učit pracovat se skupinami osob různého věku, etnika či sociálního postavení.

S ohledem na to, že praktická část diplomové práce je zaměřena na respondenty, kteří jsou studenty sociální pedagogiky na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, zaměříme se na profil absolventa. Na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati je vyučován obor Sociální pedagogika jako součást studijního programu s názvy jako je Specializace v pedagogice a Pedagogika. Fakulta nabízí formu bakalářského a magisterského studia, a to jak v prezenční formě, tak i kombinované.

U profilu a uplatnění absolventa bakalářského programu nalezneme informace: „*Absolventi se uplatňují ve školách a školských zařízeních, ve kterých se absolventi uplatňují na pozicích vychovatele, asistenta pedagoga a pedagoga volného času. V oblasti výchovy a vzdělávání absolventi naleznou uplatnění ještě v mimoškolských organizacích, např. střediska volného*

času, na školských odborech obecních a krajských úřadů. V oblasti sociální jsou typickými zaměstnavateli nízkoprahová zařízení pro děti a mládež či nízkoprahová zařízení pro drogové uživatele, domovy pro seniory, poradenská centra, neziskové organizace zaměřené na resocializaci jedinců, azylové domy; odbory sociálních věcí na obecních a krajských úřadech a oblast sociálně-právní ochrany dětí.“ (UTB, © 2022)

U profilu a uplatnění absolventa magisterského programu nalezneme informace: „*Typickými zaměstnavateli jsou školy a školská zařízení, ve kterých se absolventi uplatňují na pozicích vychovatele, asistenta pedagoga a pedagoga volného času. V oblasti výchovy a vzdělávání absolventi naleznou uplatnění také na vedoucích pozicích v mimoškolských organizacích, např. střediska volného času, školské odbory obecních a krajských úřadů. V oblasti sociální jsou typickými zaměstnavateli nízkoprahová zařízení pro děti a mládež či nízkoprahová zařízení pro drogové uživatele, domovy pro seniory, poradenská centra; neziskové organizace zaměřené na resocializaci jedinců, azylové domy, odbory sociálních věcí na obecních a krajských úřadech a oblast sociálně-právní ochrany dětí.“ (UTB, © 2022)*

Pro zajímavost zde uvedeme oblasti podle Krause z roku 2008, ve kterých by měl být sociální pedagog vzděláván a ve kterých by se měl orientovat. Jedná se o pedagogiku, filozofii, sociologii, psychologii, sociální práci, sociální politiku, právo, řízení v sociálně-pedagogické oblasti, základy biomedicíny, psychoterapie, sociální patologie, metodiky zájmových činností, práce s menšinami a podobně.

2.6 Profese, uplatnění, kompetence a osobnost sociálního pedagoga

V první řadě si musíme vymezit co vůbec znamená slovo profese. Podle Armstronga z roku 2007, který uvádí definici profesionální práce podle Hayesova výboru: „*práce vykonávaná odborníkem, profesionálem se zpravidla vyznačuje svou vazbou na soustavu základních pojmů spojených spíše se zkušeností než s nahodilou reakcí na události nebo uplatněním stanovených postupů. Tak vysoká úroveň zvláštní schopností je odrazem kvalifikovaného uplatňování specializovaného vzdělání, výcviku a zkušeností. Měla by být doprovázena smyslem pro odpovědnost a akceptování uznávaných norem.“*

Pauknerová et. al. (2006) vymezuje profesi jako speciální úsek pracovní činnosti, který vyžaduje specifickou přípravu a zahrnuje také konkrétní soubor vědomostí, dovedností a specializovaných činností.

2.6.1 Profese sociálního pedagoga

Podle Krause (2008, s. 197) lze každou profesi popsat z několika hledisek. Z hlediska sociální pedagogiky spatřujeme důležité především dvě důležitá hlediska, a to psychologické a sociologické. Psychologické hledisko zahrnuje osobnostní charakteristiky sociálního pedagoga, které jsou důležité pro jeho efektivní práci. Sociologické hledisko spočívá ve společenské, kulturní a politické podmíněnosti existence a působnosti profese sociálního pedagoga. K oblastem, kde se může sociální pedagog uplatnit, řadí výchovnou činnost (zaměřenou na volný čas), sociálně-výchovnou práci, činnost reedukační, resocializační, poradenskou a depistážní. Avšak sociální pedagog se může uplatnit i v oblasti managementu a organizování volnočasových aktivit či vědeckovýzkumné činnosti.

Profesí sociálního pedagoga se zabývá dále pak i Mezinárodní asociace sociálních pedagogů (AIEJI), která vymezuje profesi sociálního pedagoga jako velmi dynamickou, plnou změn. Podle AIEJI je to profese, která především zahrnuje informace o vědomosti z různých vědních oborů, především humanitních a sociálních disciplín, a to především třeba vývojovou a sociální psychologii, etiku, antropologii či sociologii. Dále pak jsou důležité vědomosti z ostatních disciplín, a to například administrativa či sociální politika. Ideálním sociálním pedagogem by měl být jedinec, který v rámci svého vlastního rozumu, vědomostí a dovednost se dokáže činit ve společnosti. (A Common Platform for Social Educator in Europe, 2006).

2.6.2 Uplatnění sociálního pedagoga

Z hlediska českých právních norem je profese sociálního pedagoga zahrnuta ve dvou legislativách. První je v zákoně o pedagogických pracovnících s číslem 563/2004 Sbírky o pedagogických pracovnících na základě, kterého může absolvent oboru sociální pedagogika působit jako vychovatel, pedagog volného času a v neposlední řadě jako asistent pedagoga. Druhý je v zákoně s číslem 108/2006 Sbírky o sociálních službách, podle které může absolvent oboru sociální pedagogika pracovat jako sociální pracovník v rámci sociálních služeb.

Konkrétně podle zákona číslo 108/2006 Sbírky o sociálních službách, definován v hlavě I, v § 109: „*sociální pracovník vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnosti v sociální oblasti,*

odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace, zjišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb.“ V § 110, nalezneme, že předpokladem pro výkon povolání sociálního pracovníka je důležitá plná svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost podle tohoto zákona. „Za odbornou způsobilost k vykonávání povolání sociálního pracovníka je:

a) vyšší odborné vzdělání získané absolvováním vzdělávacího programu akreditovaného podle zvláštního právního předpisu, v oborech vzdělání zaměřených na sociální práci a sociální pedagogiku, sociální pedagogiku, sociální a humanitární práci, sociální práci, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost,

b) vysokoškolské vzdělání, získané studiem v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu zaměřeném na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči, sociální patologii, právo nebo speciální pedagogiku akreditovaném podle zvláštního právního předpisu.“ V tomto zákoně nalezneme i další vzdělávání sociálního pracovníka v odstavci 111. „Zaměstnavatel je povinen zabezpečit sociálnímu pracovníkovi další vzdělávání v rozsahu nejméně 24 hodin za kalendářní rok, kterým si obnovuje, upevňuje a doplňuje kvalifikaci. Pokud pracovní poměr sociálního pracovníka u téhož zaměstnavatele netrvá celý rok, činí rozsah dalšího vzdělávání jednu dvanáctinu částky rozsahu uvedeného ve větě první za každý kalendářní rok trvání pracovního poměru. V případě nepřítomnosti v práci v rozsahu delším než jeden kalendářní měsíc, se rozsah dalšího vzdělávání krátí o jednu dvanáctinu celkové částky rozsahu. Povinnost zabezpečení dalšího vzdělávání se nevztahuje na zaměstnance ve zkušební době.“ Mezi formy dalšího vzdělávání zařazujeme specializační vzdělávání, které je zajišťováno kupříkladu vysokými školami, účast na kurzech s akreditovaným programem, odborné stáže, účast na školních akcích či účast na konferencích. (Zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách)

Kraus (2008, in Rozsypalová, 2009, s. 21) uvádí předpokládané možnosti uplatnění v profesi sociálního pedagoga v České republice. Rozděluje uplatnění do 5 oblastí. První z oblastí je resort školství, mládeže a tělovýchovy, a to v rámci školních klubů a družin, dětských domovů, středisek volného času dětí a mládeže a kupříkladu i v rámci systému preventivní výchovné péče. Druhou oblastí je resort spravedlnosti, a to především v oblasti penitenciární a postpenitenciární péče. Třetí oblast je resort práce a sociálních věcí, a to především jako sociální asistent, sociální kurátor pro mládež či v ústavech sociální péče. Čtvrtou oblastí je resort vnitra, kam zařazujeme utečenecké tábory či kriminální prevenci. Poslední oblastí je

oblast církevních, společenských a neziskových organizací, dále potom v různých institucích, které se zaměřují na péči o mládež, v nadacích, humanitárních a charitativních organizacích.

Podobné možnosti uplatnění vidí i Bakošová (1999) a ta mimo jiné zdůrazňuje spolupráci sociálního pedagoga s rodiči při řešení nejrůznějších problémů a také úlohu sociálního pedagoga na základních a středních školách v rámci výchovné činnosti a poradenství, dále pak i v rehabilitačních zařízeních či psychiatrických klinikách.

Co se týče vzdělávání sociálního pedagogika musí být podle Krause (2008) respektovány následující 4 standardy: profesionální (zahrnující kompetenci pracovníka), vzdělávací (zahrnuje obecné normy profesionála nebo jeho vzdělávání), zaměstnavatelské (zahrnují okolnosti zařazení do určité profese) a v neposlední řadě klientské (zahrnuje požadavky klienta, jeho představy či potřeby).

Uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika je velmi široko spektrální, rozmanitá je i jejich pracovní činnost. Nutno podotknout, že je profese ukotvena v legislativě, a to je její obrovské plus. Avšak na druhou stranu si myslím, že sociální pedagogika či profese sociální pedagog musí ujít ještě spoustu cesty, aby se stala rovnoprávnou disciplínou sociální práce.

2.6.3 Klíčové kompetence a dovednosti sociálního pedagoga

Kompetenci lze definovat jako „*specifický soubor znalostí, dovedností, zkušeností, metod a postupů, ale také například postojů, které jednotlivec využívá k úspěšnému řešení nejrůznějších úkolů a životních situací a jež mu umožňují osobní rozvoj i naplnění životních aspirací.*“ (Veteška, Tureckiová, 2008, s. 25)

Pro příklad si zde uvedeme model kompetencí B. Krause, který vnímá kompetenci jako: „*požadavky, které v sobě zahrnují určitou výbavu vědomostí, jisté spektrum praktických (sociálních) dovedností a určitou profesionálně-etickou identitu.*“ (Kraus, 2008, s. 200)

Jeho model kompetencí se dělí na 2 základní složky. První složkou jsou vědomosti, které rozčleňuje na dvě části, a to jsou vědomosti všeobecné a vědomosti speciální. Rozlišuje vědomosti společenského základu, kam zařazujeme třeba obecnou pedagogiku, psychologii, sociologii a dále pak vědomosti sociální politiky či sociální práce. Do vědomosti speciálních můžeme zařadit znalosti z oblasti sociální pedagogiky,

pedagogiky volného času, metod sociálně-výchovné práce či vědomosti z oblasti managementu či zájmových oblastí. V rámci dovedností zdůrazňuje význam sociální komunikace a diagnostiky, umění využívat metody sociálně-výchovné prevence, vedení dokumentace, asertivního řešení problému či tvorbu projektů. Co se týká osobnostních vlastností je důležitá vnímavost pro různé životní situace a prostředí, vyrovnanost, empatie, vlídnost, trpělivost, sociální kompetence, originalita, schopnost sebekontroly či emocionální stabilita. Avšak důležité jsou také morální požadavky.

2.6.4 Osobnost sociálního pedagoga, pomáhajícího profesionála

Na základě působení na vysoké škole si ideálního sociálního pedagoga či pomáhajícího profesionála představuji člověka, který bude mít tyto vlastnosti: bude důvěryhodný, bude mít komunikační dovednosti, bude empatický, bude mít schopnost sebereflexe, bude schopen mít úctu ke klientovi, bude ochotný se dále vzdělávat, bude trpělivý a vlídný, bude tvořivý a originální, a především bude emocionálně stabilní. V neposlední řadě by to měl být člověk, který je schopen vztah pracovník versus klient a udržovat stanovené hranice a bude odolný vůči psychické náročnosti práce.

3 DOPADY COVID-19 NA VZDĚLÁVÁNÍ A PRACOVNÍ POVINNOST

V poslední kapitole teoretické části diplomové práce si vymezíme dopady COVID-19 na vzdělávání a pracovní povinnost. Dopady COVID-19 na vzdělávání vymezujeme na základě výzkumů, odborných článků a studií.

3.1 Dopady COVID-19 na vzdělávání

Vzdělávání v období koronavirové epidemie musí čelit zcela novým výzvám. Toto období je ze začátku typické svou aktuálností. Změny v organizaci vzdělávání se dotýkají téměř každé rodiny. Dlouho zmiňovaný důraz na elektronizaci výuky v budoucnosti se ze dne na den stává nutností. Učitelé či pedagogové museli reagovat bez přípravy. Objektivně musíme konstatovat, že učitelé či pedagogové jsou toho schopni, jak se ukázalo v praxi. Každý z nich se snaží zůstat v kontaktu se svými žáky či studenty, přestože to bylo nevyzkoušené a zpočátku se postupovalo způsobem pokus omyl. Zkušenosti nás vedou k poznatku, že často nezáleží na věku učitele či profesora, ale na ochotě a snaze se s novou nečekanou situací vyrovnat či něco nového se naučit. Avšak učitelé a profesori nejsou jediní, kdo musí čelit nové situaci. Nové situaci musí čelit i rodiče dětí, kteří zjišťovali, že není vždy jednoduché děti (ani když jsou jejich vlastní) něco naučit, namotivovat je a udržet jejich pozornost při distanční výuce nebo i následně domácích úkolech. Spoléhat na vlastní sebeřízení je u mladších dětí zcela nereálné, a to ani nehovoříme o dětech, kteří mají poruchu pozornosti. Nečekaná koronavirová krize nám všem mnoho vzala, ale také nám určitě dala šanci nahlédnout sami na sebe a uvědomit si, jak nakládáme se svým životem – co je pro nás nezbytné, co bylo pro nás samozřejmost a nikdy bychom nečekali, že to nebudeme mít, a nebo to budeme muset nějakým způsobem omezit. Zajímá nás, co přijde dál, jak rodiče, žáky či studenty, tak i širokou veřejnost. O vzdělávání najednou se hovoří více než dříve především ve spojení s epidemií. (Janderková, 2021)

Ze začátku se všichni domníváme, že to bude trvat několik týdnů či měsíce, avšak nyní se zdá, že tento fenomén nás bude provázet dlouhou dobu a zdá se, že se s ním musíme naučit žít. V průběhu 2 let jsme posunuli v tom, že máme dnes možnost vakcinace, která nám pomáhají situaci ustát. Epidemie nemoci Covid-19 se rozšiřuje napříč všemi kontinenty od počátku roku 2020. Pandemie nám nastolila mnohé otázky spojené se školstvím či výukou. Málokdo si dokázal představit, že bude nutné realizovat výuku pouze distančně, že děti

nebudou navštěvovat školu, a to i ty nejmenší, které s výukou začínají a osvojují si základní dovednosti jako je čtení, psaní a počítání. Možná nás to někdy napadlo, ale následně jsme si řekli, že se nic takového nemůže stát, že by to bylo příliš složité a nešlo by to. Důležité je konstatovat, že se někde dařilo lépe, někde hůře a bylo mnoho studentů či žáků, kteří distanční (online) výuku nerealizovali, k čemuž vede spoustu různých důvodů. První z důvodů jsou důvody technické, to znamená nemožnost připojení či nedostatky v technickém vybavení. Druhým důvodem jsou důvody psychologické, ke kterému přispívají argumenty typu: vždyť se to nějak udělá, až se vrátíme do školy, nějak se to dožene. Třetím důvodem jsou důvody organizační, což znamená, že více členů v rodině se dělilo o přístup k internetu, nedostatek místa v domovech, kde by každý měl mít relativní klid na práci a podobně. Důležité je však dodat, že velká část se připojila či postupně se připojovala k online vzdělávání. Nesmíme opomenout, že distanční (online) výuka dala nové role rodičům. Nalezneme zde několik pozitiv, kdy se rodiče najednou začínají zajímat daleko více o to, co a jak se jejich děti učí a kdo je učí, a tak mají možnost daleko více nahlédnout do práce učitelské profese. Někteří z nich profesi učitele začínají více oceňovat, někteří ji začínají kritizovat, ale to je zcela běžný jev, nelze se nikdy zavděčit všem. (Janderková, 2021)

Musíme zmínit i ty nejdůležitější, kterých se systém vzdělávání dotýká. Jsou to žáci a studenti. Nutno podotknout i ten fakt, že to někteří snášejí lépe, někteří hůře. Skutečnost je taková, že dnešní děti a mládež vnímají výpočetní techniku a elektronická média jako něco zcela běžného. Ovšem realizace výuky touto formou je něco jiného, než komunikovat na sociálních sítích s kamarády či přáteli. Důležité je zmínit fakt, že s narůstajícím množstvím učiva a dobou, která se prodlužuje, se vyskytují i problémy s distanční výukou. Vyskytují se situace, kdy žák či student postupně tuto výuku vzdává a mnozí se teprve připojují, a to souvisí s tím, jak se zlepšuje jejich technické vybavení. (Janderková, 2021)

Onemocnění COVID-19 WHO (Světová zdravotnická organizace) vyhláší pandemii dne 12. března 2020, avšak v České republice vláda vyhláší nouzový stav již 11. března 2020, kdy byly školy uzavřeny teprve v 27 zemích světa. Postupně se začínají přidávat i další země světa, tudíž na začátku dubna bylo uzavřením škol ovlivněno více než 1,5 miliardy dětí a mladistvých. (Janderková, 2021)

V oblasti vzdělávání a školství se ukazuje, že je potřeba jednat rychle a oprostít se, co nejrychleji od zajetých stereotypů. Nejdůležitější je nehledat důvody, proč to nejde, ale hledat způsoby, jak by to mohlo fungovat. Je však důležité si připomínat fakt, že i přes širokou nabídku používání elektronické komunikace a celkově výpočetní techniky, zůstávají lidské osobnosti, lidé ve výchově a v procesu vzdělávání těmi nejdůležitějšími. Uvědomujeme si, že je pro nás důležitá přímá komunikace a sociální styk „tváří v tvář“ a je pro život naprosto nezbytné. (Janderková, 2021)

Stručné shrnutí, jak pandemie ovlivnila oblast vzdělávání, si charakterizujeme z více pohledů. Prvním pohledem bude ten, jak to se dotýká studentů či žáků. V této souvislosti je důležité si uvědomit fakt, že mnoho žák má problémy spojené s výukou nebo chováním. Máme hodně jedinců, kteří mají specifické vzdělávací potřeby. Může jít o jedince, o žáky a studenty s poruchou autistického spektra, specifických poruch učení a chování například ADHD, kteří mohou být vystaveni šikaně. Na druhou stranu je omezena míra sociálních zkušeností a žáci i studenti nemají možnost tyto dovednosti nijak získávat a rozvíjet. Setkáním s druhými lidmi se člověk získává schopnosti a dovednosti, jak se chovat obecně, jak reagovat, jak danou situaci ustát a jak komunikovat. Učení se odpovědnosti je samozřejmě spojeno s věkem. U mladších dětí se považuje za nezbytnost to, aby při nich byli rodiče. U starších dětí se prověřuje, co bylo do nich vloženo. Za pozitivní se spatřuje, že u některých se může projevit větší odvaha projevit svůj názor v kolektivu, pokud je člověk v pohodlí a bezpečí domova. Rodina zde sehrává velkou roli, a především u mladších dětí, je důležité, že rodiče mají možnost spatřit co a jakým způsobem se jejich dítě nebo děti učí ve škole. Děti mají možnost zjistit, jak rodiče vnímají školu a jakou mají ochotu jim pomáhat. Vliv v potencionál dítěte je jedním z důležitých základů kvalitní výchovy. Druhý pohled, na který se zaměříme je pohled pedagoga. Učitelé musí mobilizovat své schopnosti a dovednosti. Mají možnost sami sebe poznat, zjistit, kde mají případné rezervy a kde jsou naopak čeho jsou schopni v nečekané situaci. Ukazuje zde důležitý proces celoživotního vzdělávání. Posledním pohledem je celá společnost. V první fázi jsme byli svědky neobyčejné solidarity a velké snahy pomáhat. Mnozí se zapojili do pomoci ostatním (slabším). Nejčastěji se jednalo o seniory, ať už pomoc ve formě nákupů starším sousedům, nebo v organizacích či institucích, kde byl personál přetížen či oslaben, v důsledku onemocnění COVID-19. V oblasti školství se jednalo především o to, že starší studenti pomáhali mladším dětem a pomáhali jim s učením. Lidé najednou spatřují to, že vzdělávání a školství je velmi důležité pro fungování celé společnosti. Významnou změnu také přineslo

trávení volného času a s tím spojené kamarádské či přátelské vztahy. Všichni jsme byli omezeni v kontaktu s ostatními. Starší i mladší vnímají, že jsou sami a nemají dostatek podnětů, i když máme sociální sítě. Dokážou však opravdu nahradit setkání tváří v tvář? To je otázka na každého z nás. Za důležité spatřujeme složky neverbální komunikace jako fyzický dotek. Nebylo možné s někým sdílet tváří v tvář své problémy, těžkosti či neshody ale ani radosti. I pro žáky či studenty představují kamarádské či přátelské vztahy důležitý artefakt či podmínku pro zdravý rozvoj. (Janderková, 2021)

3.2 Uzavření škol v České republice

V naší republice byla přijata opatření, která souvisí se zastavením šíření infekce COVID-19 velmi rychle. Uzavření škol zasáhlo vedení škol, pedagogy, žáky, studenty i správní zaměstnance škol a v neposlední řadě i rodiče. Mnoho rodičů muselo zůstat s dětmi doma prakticky ze dne na den, což má velký dopad na ekonomiku státu. Mnoho samotných pedagogů se ocitlo velmi rychlým způsobem v nové „dvojroli“, což znamená že jedna role je pedagog ve vzdělávací oblasti a druhá role, byl rodič dítěte, které zůstalo doma. V domácnostech bylo nutno se podělit o výpočet techniku, která byla k dispozici a mnohdy se to neobešlo bez problémů. Dalším z problémů bylo prostorové rozmístění jednotlivých členů domácnosti, tak aby se každý mohl soustředit na svou práci či činnost a nebyl rozptylován práci či činností toho druhého. Není snadná věc se soustředit, když je vedle nás někdo, kdo má svou práci a potřebuje svůj osobní prostor. Nesmíme zapomínat na fakt, že domácí prostředí máme spojeno s určitými nejen způsoby chování, ale i s určitými pocity či emocemi. Pro mnoho z nás představuje domov klid, bezpečí a pohodu a do jisté míry místo pro relaxaci. Toto vnímání musíme v dané situaci rychle změnit. Nesmíme zapomenout ani na fakt, že najednou prostřednictvím web kamery se nám dostali do našeho domácího prostředí i druzí lidé. V rámci distančního vzdělávání je nutné zmínit, že mohou mít dopady i do oblasti sociálních vazeb a vztahů u studentů či žáků. Jedná se o fenomén šikanu, kdy děti bývají hodnoceny podle svého ekonomického statusu, který byl k nahlédnutí v přímém přenosu. Přesun do online prostředí byl masivní a nikdy nebyl zkoušen. Určité náměty můžeme hledat v Asijských zemích, kde se dříve objevil COVID-19, ale i výskyt epidemií jako onemocnění SARS-A/H1N1 (chřipka). Pro zajímavost lze zmínit i program, se kterým přišlo čínské ministerstvo školství s názvem School's Out, but Class's On, který volně lze přeložit jako Mimo školu ale vlastně ve třídě. Úkolem bylo eliminovat negativní

dopad uzavření škol na výuku. Bylo vymezeno 7 základních pravidel. Mezi základní pravidla zařazujeme:

1. Zajistit správné vedení žáků při domácí výuce. Je nezbytné vyvážit aktivní čas strávený odpočinkem a studiem.
2. Standardizovat online činnosti tak, aby nebyla abnormálně zvýšena pracovní zátěž učitelů a žáků.
3. Nadále zlepšovat vytváření online platform pro ZŠ a SŠ a neustále do nich doplňovat nové zdroje. Snažit se zabránit tomu, aby se metody, činnosti a časové harmonogramy klasických prezenčních hodin aplikovaly i v distanční výuce.
4. Klást důraz na recenzování online prostředí a elektronických materiálů k zajištění jejich kvality.
5. Plně využívat bezplatné výukové zdroje, platformy poskytované různými organizacemi a institucemi (například státní televize), které mohou efektivně sloužit žákům v odlehlých oblastech.
6. Zahrnout zásady prevence epidemie, bezpečnosti, mentálního zdraví a psychohygieny do online výuky.
7. Zajímat se o fyzický i mentální stav žáků, vést je k tomu, aby prováděli i fyzické aktivity a neseseděli pouze u obrazovky a tím zlepšit i prevenci rozvoje vadu zraku.

UNESCO vytvořilo portál pro podporu distanční výuky pro inspiraci učitelům, jak vést či postupovat. U nás dalo k dispozici Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy podobný soubor a spolu s národním pedagogickým institutem spustilo portál „Vzdělávání na dálku“, kde nalezneme rady pro komunikaci s žáky, nápady do výuky či webináře. Česká televize spustila na programu ČT :D („Děčko“) výukový program pro děti s názvem „UčiTelka“. (Janderková, 2021)

Ve stručnosti si uvedeme, jak probíhalo otevírání a zavírání škol v roce 2020, na který byl zaměřen náš výzkum. Uvedeme si je bodech, podle zásadních kroků:

- 11. března 2020 byly uzavřeny všechny školy, kromě škol mateřských
- 20. dubna 2020 byl možný návrat posledních ročníků vysokých škol (ve skupinách do 5 osob)

- 27. dubna 2020 byl možný návrat všech ročníků vysokých škol (konzultace možné je v maximálním počtu 5 osob)
- 11. května 2020 návrat 9. ročníků základních škol a závěrečných ročníků středních škol, konzervatoří, na vyšší odborné škole na bázi konzultací a třídnických hodin (bylo to dobrovolné a v maximální počtu 15 osob)
- 25. května 2020 návrat 1. stupně základních škol (dobrovolně, maximálně v 15 lidech)
- 1. června 2020 návrat praktické výuky na středních školách, konzervatoří a vysokých odborných škol
- 8. března 2020 návrat všech ročníků 2. stupně základních škol, středních škol, konzervatoří, na vyšší odborné škole na bázi konzultací a třídnických hodin (bylo to dobrovolné a v maximální počtu 15 osob)
- 14. října 2020 uzavření základních škol, středních škol, konzervatoří, vyšších odborných škol a vysokých škol
- 18. listopadu 2020 návrat 1. a 2. ročníku a přípravných tříd základních škol
- 25. listopadu 2020 návrat závěrečných ročníků středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol + praktická výuka ve všech ročnících středních škol, konzervatoří, vyšší odborných škol a na vysokých školách – praktická výuka v posledních ročnících podle rozhodnutí vysoké školy (maximální počet osob je 20)
- 30. listopadu 2020 návrat 3.-5. a 9. ročníku základních škol, zbytek 2. stupně na rotační výuce
- 7. prosince 2020 návrat středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol v rotační výuce, vysoká škola – praktická výuka ve všech ročnících, prezenční výuka v 1. ročnících podle rozhodnutí vysoké školy (maximální počet osob je 20)
- 21. a 22. prosince 2020 – základní a střední školy mají nařizeno volno, vysoká škola – praktická výuka v posledních ročnících podle rozhodnutí dané vysoké školy (maximální počet osob je 20)

3.2.1 Distanční vzdělávání

Pod tímto názvem rozumíme jakoukoliv formu vzdělávání, kdy studující nebo žák není stále pod dohledem svého učitele. K dispozici má plán, možnost konzultací a je veden na dálku. Distanční vzdělávání má i mnoho pozitivních stránek. Jedná se například o časovou a obsahovou flexibilitu, poskytování zpětné vazby, přizpůsobení se jedinečnosti vzdělávaného a využití moderních komunikačních prostředků a digitálních médií, což je blízké pro mladší generaci. Je třeba zmínit i limity či negativa distančního vzdělávání mezi které řadíme například omezení aplikace distančního vzdělávání, které jsou na straně, jak studujících (nedostatečná a klesající motivace, prokrastinace – odkládání plnění úkolů), tak i samotných vzdělavatelů či pedagogů (neznalost dovednosti vytvářet podklady, materiály, nejistota ve způsobech kontroly žáků a studentů a jejich hodnocení). Distanční vzdělávání je jakákoliv forma studia, při níž není studující pod neustálým dohledem učitele, ale má k dispozici plán, možnost konzultací a je učitelem veden na dálku (Průcha & Míka, 2000; Všetulová et. al., 2007). „Cílem distančního vzdělávání je umožnění se průběžně vzdělávat jedincům, kteří se nemohou účastnit prezenční (kontaktní formy vzdělávání)“ (Zlámalová, 2007, s. 30)

Rotační výuka podle Plagy, který v té době působil jako ministr školství, znamená výuku, kdy jsou žáci jeden týden fyzicky přítomni ve škole a druhý týden se učí distančně.

3.2.2 Výuka na dálku a domácí vzdělávání

Pro rodiny s dětmi bylo uzavřením škol jedním z nejnáročnějších opatření, které vedlo k nezbytnému zajištění vzdělávání ve změněných podmínkách. Jak již bylo zmíněno, toto opatření bylo přijato velmi rychle a bez předchozí přípravy ani metodického zajištění ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a bez předem známé délky trvání. Jednotlivé školy nebyly na danou situaci dostatečně ani srovnatelně připraveny, co se týče vybavení ani připravenosti vzdělavatelů vykonávat distanční výuku. Obdobně jednotlivé rodiny neměly stejné možnosti, co se týče příslušného vybavení či možnosti rodičů na výuku a přípravu dohlížet na své děti. Pro řadu rodičů to znamenalo velmi vysoké nároky, co se týče především času. Toto může mít velmi negativní dopady pro jednotlivé děti i jejich rodiny v případě uzavírání škol z epidemiologických důvodů bylo uzavíráno opakovaně. IDEA (Institute for Democracy and Economic Analysis) ve své studii upozorňuje a doporučuje, že v případě relativně krátkého uzavření škol jsou nejvíce ohroženi žáci, kteří se vzdělávání na dálku neúčastní z důvodu chybějící techniky, nedostatku podpory ze své rodiny či vlastního nezájmu. Je zásadní umožnit výuku bez techniky, ale dále pak zapojit i

nekomunikující žáky, a to přes intenzivní komunikace s jejich rodiči a spoluprací s terénními pracovníky. V případě delšího uzavření škol se budou dále zvětšovat rozdíly mezi školami. Je proto důležité s inovativními opatřeními, jak pomoci školám, které nezvládají distanční vzdělávání. (Kolektiv autorů, 2020)

3.3 Výzkumy

V případě České republiky nacházíme aktuální studie publikované především v odborných časopisech, přednášené na konferencích a odborných fórech.

Zajímavé výsledky přineslo dotazníkové šetření, které provedla Česká školní inspekce mezi 4861 řediteli základních a středních škol. Z daného dotazníkového šetření vyplynulo, že zhruba tři čtvrtiny ředitelů uvedlo, že žáci na jejich školách s učiteli komunikovali. Toto dotazníkové šetření bylo provedeno v roce 2020.

Další studii, kterou provedl Brom a kolektiv v roce 2020, kteří se ptali téměř 10 tisíc rodičů českých škol, jakým způsobem spolupracují se školami, jak zvládají výuku doma a v čem spatřují největší problémy distanční výuky. Výsledky ukázaly, že 91 % rodičů, mělo za to, že vzdělávání doma zvládají. Objevily se zde i problémy, které lze rozčlenit do tří kategorií. Konkrétně šlo o nedostatek času, omezené materiální vybavení, nedostatek odborných vědomostí a pedagogických dovedností na straně rodičů.

Rokos a Vančura, v roce 2020 chtěli zjistit, jaké jsou pohledy aktérů vzdělávání na distanční výuku, která byla zavedena v souvislosti s epidemií koronaviru. Použili k tomu dotazník vlastní konstrukce a ten následně předložili učitelům, rodičům a žákům vybrané základní školy v Jihočeském kraji. Autory šetření zajímalo, jakým způsobem je zajištěna komunikace mezi jednotlivými skupinami respondentů, kolik času jim zabere příprava, plnění a kontrola zadaných úkolů, které předměty vnímají žáci jako nejsložitější. Z výsledku vyplývá, že na dané škole, díky technickému zajištění bylo zapojení žáků kompletní. Problémem byla ale míra zapojení a souhrnná aktivita v distanční výuce. Velkým rizikem se ukázalo zjištění, že rodiče neměli dostatečnou metodickou podporu.

Pandemie se dotkla i vysokých škol a jejich studentů. Tímto tématem se zabývaly autorky Krátká a Zemanová (2020). Tyto autorky zajímalo, jak se proměnila výuka předmětu s názvem učitelské praktikum na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Název předmětu napovídá o tom, že se jedná o disciplínu, která se zaměřuje především na budování dovedností a klíčová je zde především praxe. Autorky vymezily hlavní otázky, kterým se

musela věnovat pozornost: Co vyučovat a jak vyučovat? Jasně bylo, že nelze vyučovat stejně jako dosud. Situace byla naprosto jiná. Dospěly ke konstatování, že systém funguje a mohl by být inspirací i do budoucnosti, což lze hodnotit jako pozitivní skutečnost. Studenti oboru učitelství prvního stupně základní školy vnímali distanční vzdělávání jako náročnější pro učitele, a to především časově.

Přehledovou studii o univerzitním vzdělávání a jeho reakcemi na pandemii COVID-19 připravil Michal Černý (2020). Konstatuje, že pandemie COVID-19 znamenala pravděpodobně nejrychlejší a nejintenzivnější zásah do výuky na univerzitách v globální měřítku v dějinách. Otevřela cestu k online vzdělávání a také nastolila otázku, co skrze e-learning lze učit lépe, než v klasické výuce tváří v tvář a kde naopak je osobní kontakt naprosto nezbytný. Analyzoval 16 studií v databázi s názvem Scopus, které dávají možnost nahlédnout do reakcí univerzit na novou společenskou situaci. Většina sdělení o tom, jak se dařilo zvládat situaci na vysokých školách má charakter stručné eseje nebo učebního či interního textu. Výzkumných šetření, která by snesla kritická hodnocení i po stránce metodologické, je poměrně málo. Je to pochopitelné z důvodu, kterým je, že univerzity musely doslova ze dne na den provést změnu výuky. Ze shromážděných studií podle Černého téměř jasně vyplývá, že nelze vzít obsah kurzu, požadavky na ukončení ani metodu výkladu přenést do online prostředí. K naprostému fungování je nutná komplexní příprava, promyšlená struktura. Správná cesta nevede snižováním požadavků, ale jejich změnou. Ukázalo se mimo jiné i to, že především prakticky orientovaná cvičení či laboratorní práce se budou muset změnit a doplnit tak, aby studenti mohli na nich pracovat i mimo školu, a to aspoň z určité části. Praxe odhaluje fakt, že tento způsob výuky je značně důležitý v některých oborech a probíraných tématech je velmi ztěžka nahraditelný. Ke sdílení zkušeností je třeba přikročit s opatrností, protože nemusí platit, že co se v jednom prostředí uchytí, uchytí se i v druhém, jiném. Toto dokládá fakt, že tato situace je velmi obtížná a komplexní. Sdílení zařazujeme mezi nejdůležitější věc. Už jen z důvodu toho, abychom se zbytečně nedostávali do slepých uliček. Důležité je si danou situaci připomínat a postupně ji začít akceptovat jako skutečnost, protože už nebude nic jako dříve, a to včetně způsobů vzdělávání. Máme dnes více než jindy šanci prokázat svou schopnost adaptace, která je považována za důležitou a v mnoha ohledech naprosto nezbytnou. (Janderková, 2021)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGICKÁ ČÁST VÝZKUMU

V druhé části se věnujeme samotnému výzkumu a interpretaci zjištěných dat. V současné době jsou témata jako je pracovní povinnost, distanční výuka a epidemie Covid-19 velmi diskutovány jak odborníky, tak i širokou veřejností. Kromě aktuálnosti tématu, nás ale zajímalo, jak sami studenti sociální pedagogiky popsali svou zkušenost s pracovní povinností během epidemie COVID-19, jak studenti sociální pedagogiky hodnotí svou pracovní povinnost během koronavirové epidemie, jaké obavy doprovází studenty při nástupu na pracovní povinnost, jak se jejich výkon pracovní povinnosti odrazuje ve volbě budoucí pracovní dráhy studentů a v neposlední řadě, jak by studenti popsali souběh distanční výuky a pracovní povinnosti. Pro tento výzkum jsme si zvolili empirický výzkum a konkrétně výzkum kvantitativní. Kvantitativní výzkum Chrástka charakterizuje jako: *„záměrnou a systematickou činnost, při které se empirickými metodami zkoumají (ověřují, vertifikují, testují) hypotézy o vztazích mezi pedagogickými jevy.“* (Chrástka, 2016, s.11). Punch kvantitativní výzkum popisuje *„... znamená víc pouze výzkum pracující s kvantitativními, nebo číselnými údaji. Označuje celý způsob myšlení, nebo přístup, který zahrnuje skupinu či shluk metod i data v numerické podobě.“* (Punch, 2008, s. 12). Výhodami kvantitativního výzkumného šetření jsou přehlednost, stručnost, umožnění hlubšího poznání skutečnosti v její racionální obecnosti. Pracujeme zde s velkým počtem respondentů, dochází k silné redukci v počtu pozorovaných proměnných a sledovaných vztahů mezi proměnnými. Generalizace na populaci je většinou snadná a validita této generalizace je měřitelná. Podle Punche mezi prvky kvantitativní výzkumu zařazujeme: výzkumné cíle a otázky, výzkumný vzorek, výzkumný soubor, metoda sběru dat, strategie analýzy dat a jejich interpretace. (Punch, 2008).

4.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU

Naším výzkumným problémem je prozkoumat, jak **studenti sociální pedagogiky popsali svou pracovní povinnost během epidemie COVID-19**. Cílem je popsat zkušenosti studentů sociální pedagogiky s pracovní povinností během epidemie COVID-19. Také chceme zjistit jejich hodnocení, jejich obavy, jak se daný výkon pracovní povinnosti odrazí ve volbě budoucí pracovní dráhy a také, jak studenti popisují souběh distanční výuky a pracovní povinnosti.

4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Hlavní výzkumnou otázkou je popsat zkušenosti studentů oboru sociální pedagogika s pracovní povinností během epidemie COVID-19.

Díličí výzkumné otázky:

1. Jak hodnotí studenti sociální pedagogiky vlastní pracovní povinnost během koronavirové epidemie?
2. Jaké obavy studenty provázely při nástupu na pracovní povinnost?
3. Jak se absolvování pracovní povinnosti odrazilo ve volbě budoucí pracovní dráhy studentů?
4. Jak by studenti popsali souběh distanční výuky a pracovní povinnosti?
5. Jaké přínosy studentům přinesla pracovní povinnost?

4.3 VÝZKUMNÉ CÍLE

Hlavním výzkumným cílem našeho výzkumu je popsat zkušenosti studentů oboru sociální pedagogika s pracovní povinností během epidemie Covid-19. **Prvním díličím výzkumným cílem** našeho výzkumu je zjistit hodnocení studentů jejich pracovní povinnosti během koronavirové epidemie. **Druhým díličím výzkumným cílem** našeho výzkumu je zjistit, jaké obavy studenty provázely studenty při nástupu na pracovní povinnost. **Třetím díličím výzkumným cílem** našeho výzkumu je zjistit, jak se výkon pracovní povinnosti odrazil ve volbě budoucí pracovní dráhy studentů. **Předposledním díličím výzkumným cílem** je zjistit, jak by studenti popsali souběh distanční výuky a pracovní povinnosti. **Posledním výzkumným cílem** je zjistit, jaké přínosy studentům přinesla pracovní povinnost.

4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR A REALIZACE VÝZKUMU

Výzkumným souborem realizovaného výzkumu jsou studenti sociální pedagogiky, u nichž nastala pracovní povinnost během koronavirové epidemie. Tento dotazník je určen studentům, kteří se zúčastnili pracovní povinnosti, tudíž zde volíme záměrný způsob výběru. Záměrný způsob výběru se uskutečňuje na základě relevantních znaků, které jsou důležité pro dané zkoumání. Při tomto výběru se výzkumník opírá o pedagogickou teorii, své zkušenosti, vědomosti a úsudek. (Gavora, 2008, s. 79). Dotazníkové šetření bylo vytvořeno pomocí serveru www.surveio.com. Tento speciální server nám pomohl získat odkaz k našemu dotazníku a mohli jsme jej přeposílat pomocí různých sociálních sítí či pomocí e-mailu. Co

se týče sociálních sítí využili jsme Facebook. Jednalo se převážně o hromadné e-maily jednotlivých ročníků studia či o skupiny, které mají vytvořeny na Facebooku. Uvědomuje si riziko online sběru dat, avšak v současné době to bylo jediné východisko a byl zvolen pro nejefektivnější odezvu.

4.5 METODA SBĚRU DAT

Pro náš kvantitativní výzkum jsme si vybrali metodu sběru dat pomocí dotazníkového šetření vlastní konstrukce. Dotazníkové šetření bylo vytvořeno na základě výzkumných otázek a cílů. Dotazníkové šetření bylo pro větší přehlednost rozděleno do pěti částí. První část dotazníkového šetření slouží k informativnímu účelu a nalezneme je v položkách s číslem 1-4. Druhá část dotazníkového šetření slouží k hodnocení pracovní povinnosti a nalezneme ji v položkách s číslem 5, 6, 7, 8, 9 a 10. Třetí část dotazníkového šetření slouží k vyhodnocení obav studentů, na kterou nám odpovídají položky s číslem 15 a 21. Čtvrtá část dotazníkového šetření, která se vztahuje k volbě budoucí pracovní dráhy studentů nám odpovídají položky s číslem 16, 22 a 23. Pátá část nám odpovídá na poslední dílčí výzkumnou otázku, která se zaměřuje na souběh distanční výuky a pracovní povinnosti, kde nalezneme odpověď v položkách v dotazníkovém šetření s číslem 17, 18, 20, 24 a 25. Šestá část dotazníkového šetření, kde zjišťujeme přínosy nám odpovídá na poslední dílčí výzkumnou otázku nám odpovídají položky s číslem 11,12,13 a 14.

4.6 ZPRACOVÁNÍ DAT VÝZKUMU

Hned z úvodu zpracování dat výzkumu beru v úvahu pouze respondenty, kteří se zúčastnili pracovní povinnosti. První tři položky dotazníkového šetření vyhodnocujeme na základě absolutní četnosti a relativní četnosti, z čehož nám vyjde procentuální zastoupení jednotlivého pohlaví a jednotlivých ročníků studia. Čtvrtou položku dotazníkového šetření zjistíme za pomoci vytvořené tabulky. Zde použijeme čárkovací metodu a vypíšeme ty možnosti, které respondenti zmínili. Položky v dotazníkovém šetření s číslem 5, 6, 7, 8 a 9, které byly vytvořeny jako položky škálové, kde vybírají hodnoty od 1-10, kde 1 znamená naprosto nespokojen a 10 naprosto spokojen a vyhodnocujeme na základě matematické operace s názvem modus, což znamená nejčastější používaná volba respondentů. Položky s číslem 9, 10, 11, 12, 13 a 14, kde respondenti hodnotí jednotlivé přínosy pracovní přínosy, vyhodnocujeme za pomoci matematické funkce modus, která hodnota je nejčastější. Položku s číslem 15 vyhodnocujeme na základě procentuálního zastoupení jednotlivých odpovědí, kde si respondenti mohli vybrat i více daných možností. Položka s číslem 16 zjišťuje,

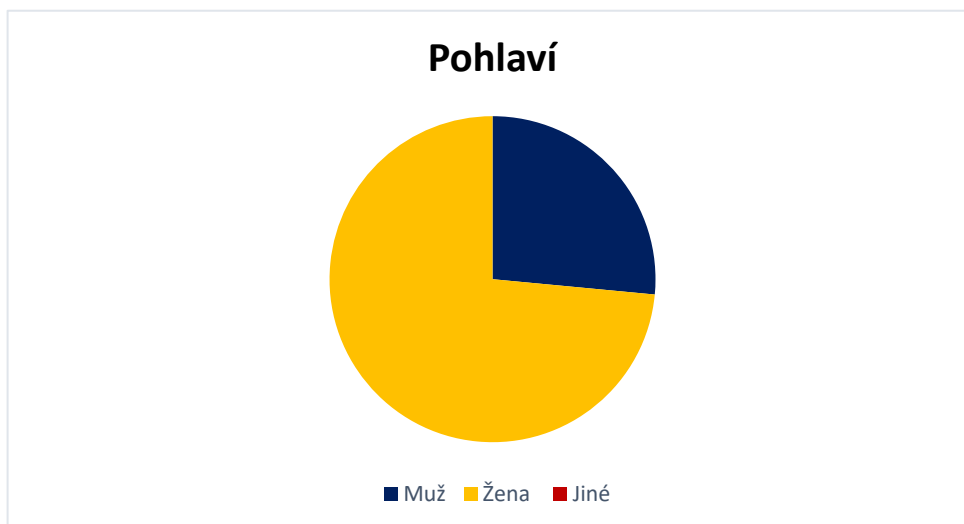
zda by respondenti chtěli vykonávat stejnou náplň práce ve svém budoucím povolání a zjišťujeme to za pomoci škály, kde vybereme nejčastější odpovědi, převedené na procenta. Položky s číslem 17, 18 a 19 zjišťují, jak studenti zvládali plnit povinnosti svého studia. Bylo to hodnoceno pomocí hvězdičkového hodnocení. V případě otázek 17 a 18 znamená 1 – velmi omezila, 10 – vůbec neomezila. V případě otázky s číslem 19 je to hodnocení od 1–5, kdy 1 – výborně a 5 – nedostatečně. Položka s číslem 20 je vyhodnoceno za pomoci nejčastější odpovědi u škály. Položku s číslem 21 vyhodnocujeme na základě procent, kde vypisujeme nejčastější možnosti, které respondenti zvolili. Položku s číslem 22 vyhodnocujeme na základě nejčastější odpovědi respondentů. U položky s číslem 23 vyhodnocujeme jen odpovědi respondentů, kteří v otázce 22 dali odpověď samozřejmě, že ano za pomoci čárkovací metody. Položky s číslem 24 a 25 vyhodnocujeme na základě procentuálního zastoupení odpovědí.

4.7 JEDNOTLIVÉ POLOŽKY DOTAZNÍKU

Dotazníkové šetření na webu www.surveo.com bylo vyplněno 96 respondentů, ačkoliv pro naše účely jsme použili filtrování u třetí otázky, která zjišťuje, zda studenti sociální pedagogiky na pracovní povinnosti. Pomocí webu www.surveo.com jsme měli možnost dotazníkové šetření rozesílat mezi studenty, jak za pomoci sociálních sítí jako je Facebook a Instagram, tak jsme měli možnost i jako odkaz do e-mailu. Z úvodu dotazníkového šetření zjišťujeme základní informace o respondentech, kteří nám dotazníkové šetření vyplnili. Po vyfiltrování nám zbývá 83 respondentů. Položka s číslem 1 s názvem pohlaví vyhodnocujeme na základě absolutní a relativní četnosti. Co se týče pohlaví, více jsou zastoupeny ženy, které se podílí na 73,5 % celého dotazníkového šetření, kdežto zbytek tvoří muži, kteří tvoří 26,5 % všech dotazovaných. Dále jsme zjišťuje, jaký ročník studia studenti navštěvovali v roce 2020, kdy jim byla nařízena pracovní povinnost. Nejvíce jsou zastoupeni studenti, kteří navštěvovali v daném roce 2. ročník navazujícího magisterského studia (24,1 %), dále pak jsou na stejném umístění studenti 2. ročníku bakalářského studia a studenti 3. ročníku bakalářského studia (22,9 %).

Tabulka 1: Pohlaví respondentů

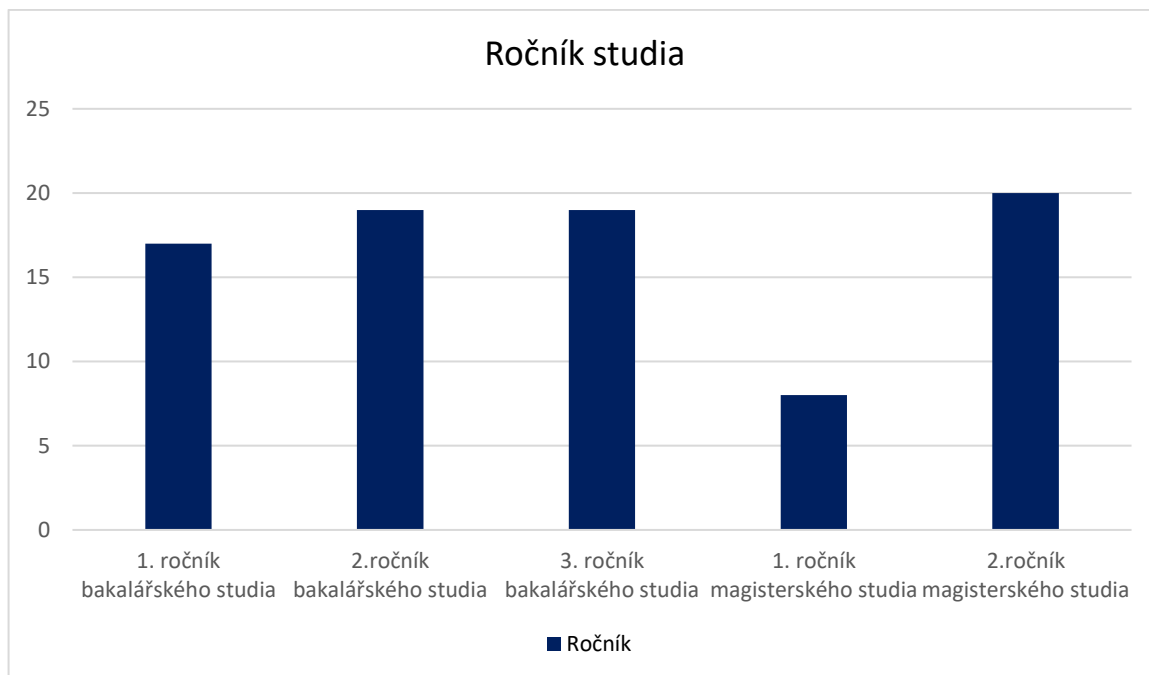
Položka	Absolutní četnost	Relativní četnost
Muž	22	26,5 %
Žena	61	73,5 %
Jiné	0	0,0 %

Graf 1 : Pohlaví respondentů

Tabulka 2: Ročník studia

Ročník studia	Absolutní četnost	Relativní četnost
1. ročník bakalářského studia	17	20,5 %
2. ročník bakalářského studia	19	22,9 %
3. ročník bakalářského studia	19	22,9 %
1. ročník magisterského studia	8	9,6 %
2. ročník magisterského studia	20	24,1 %

Graf 2 : Ročník studia

Díky vyfiltrování, získáme na položku číslo 3, odpověď ano (100 %). Čtvrtá položka v dotazníkovém šetření nám zjišťuje, v jakém zařízení studenti plnili svou pracovní povinnost. Za pomoci čárkovací metody, kterou jsme provedli papírově, zjišťujeme že nejvíce studentů bylo v domově pro seniory (35 respondentů), dále pak v Alzheimercentru (12 respondentů) a dále kupříkladu v Charitě (12 respondentů), a dále pak v Sociálních službách (5 respondentů).

Další část našeho dotazníkového šetření se zaměřuje na to, jak by respondenti (studenti sociální pedagogiky) hodnotili z pohledu různých faktorů pracovní povinnost. Máme to za pomoci škály, kdy hodnota 1 znamená naprosto nespokojen, 10 – naprosto spokojen. Prvním faktorem hodnocení je z hlediska náplně práce, kde respondenti hodnotí nejčastěji 7 body z 10, které je maximum. Takto to hodnotí 13 zúčastněných. Dále v pořadí je hodnocení 8 bodů z 10 a taky maximum bodů, takto to hodnotí 12 zúčastněných osob v našem dotazníkovém šetření. (viz Tabulka 3)

Tabulka 3 : Náplň práce

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	1
2 body	2
3 body	5
4 body	9
5 body	11
6 body	11
7 body	13
8 body	12
9 body	7
10 body	12

1 – naprosto nespokojen, 10 – naprosto spokojen

Z hlediska pracovního prostředí respondenti nejčastěji volí hodnocení 7 bodů z 10, což volí 13 respondentů, poté možnost 8 bodů z 10 a možnost 9 bodů z 10. (viz Tabulka 4)

Tabulka 4: Hodnocení – Pracovní prostředí

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	1
2 body	0
3 body	5
4 body	10
5 body	7
6 body	12
7 body	13
8 body	12
9 body	12
10 body	11

1 – naprosto nespokojen, 10 – naprosto spokojen

Dalším faktorem hodnocení pracovní povinnosti bylo hledisko atmosféry, která byla na daném pracovišti. Zde vidíme, že respondenti nejčastěji dávají hodnocení 8 bodů z 10 (konkrétně 17 respondentů), dále pak dávají 9 bodů z 10 a tuto možnost zvolilo 12 respondentů. (Viz Tabulka 5)

Dalším faktorem hodnocení je hledisko vztahů na pracovišti. Zde nejčastějším hodnocením je 9 bodů z 10, což uvedlo 15 respondentů. Druhým nejčastějším hodnocením je 8 bodů z 10, což uvedlo 14 respondentů a třetím nejčastějším hodnocením je 5 bodů z 10, což uvedlo 10 respondentů. (Viz Tabulka 6)

Posledním faktorem, který jsme zjišťovali, co se týče hodnocení je hledisko dostupnosti z místa bydliště. Zde se ukazuje jako nejčastější odpověď 9 bodů z 10, což zvolilo 15 respondentů. Druhá a třetí nejčastější odpověď byla 10 bodů z 10 a 7 bodů z 10, na což odpověděl stejný počet respondentů a to 14. (Viz Tabulka 7)

Tabulka 5 : Atmosféra na pracovišti

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	2
2 body	1
3 body	6
4 body	7
5 body	11
6 body	11
7 body	6
8 body	17
9 body	12
10 body	10

1 – naprosto nespokojen, 10 – naprosto spokojen

Tabulka 6 : Vztahy na pracovišti

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	1
2 body	3
3 body	6
4 body	9
5 body	10
6 body	8
7 body	9
8 body	14
9 body	15
10 body	8

1 – naprosto nespokojen, 10 – naprosto spokojen

Tabulka 7: Dostupnost z místa bydliště

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	1
2 body	1
3 body	6
4 body	9
5 body	10
6 body	4
7 body	14
8 body	9
9 body	15
10 body	14

1 – naprosto nespokojen, 10 – naprosto spokojen

Třetí část našeho dotazníkového šetření se zajímá o přínosy, jaké měla pro studenty pracovní povinnost. Opět to hodnotíme podle nejčastější volby účastníků dotazníkového šetření. Prvním přínosem, na který jsme se v dotazníkovém šetření zaměřili je poznání nového prostředí. Tento přínos je nejčastěji hodnocen 8 body z 10 a následovně ho tak vidí 18 respondentů. Jako největší přínos ho spatřuje 13 respondentů, kteří mu dali 10 bodů z 10. Jako jeden z největších přínosů, hodnocený jako 9 bodů z 10 ho spatřuje 11 respondentů. (Viz Tabulka 8)

Tabulka 8 : Poznání nového prostředí

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	3
2 body	2
3 body	3
4 body	5
5 body	8
6 body	10
7 body	10
8 body	18
9 body	11
10 body	13

1 – naprosto nesouhlasím, 10 – naprosto souhlasím

Druhým přínosem, který nás v rámci dotazníkového šetření zajímal, bylo uplatnění teoretických poznatků v praxi. S tímto tvrzením nejčastěji respondenti se ztotožňují na bázi

5 bodů z 10. Tuto možnost volí 16 respondentů. Dále se ztotožňují s tímto tvrzením na 7 bodech z 10 a 9 bodech z 10, a tuto možnost volí 14 respondentů. (Viz Tabulka 9)

Tabulka 9 : Uplatnění teoretických poznatků v praxi

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	4
2 body	3
3 body	4
4 body	5
5 body	8
6 body	16
7 body	14
8 body	5
9 body	14
10 body	10

1 – naprosto nesouhlasím, 10 – naprosto souhlasím

Třetím přínosem, který nás zajímal, byl zisk nových zkušeností. Tento přínos nejvíce respondentů hodnotí 9 body z 10, konkrétně jej takhle hodnotí 20 respondentů. Dále pak jako největší přínos hodnocením 10 bodů z 10, to spatřuje 17 respondentů a na třetím místě jej hodnotí 8 body z 10, jej hodnotí 14 respondentů. (Tabulka 10)

Tabulka 10 : Zisk nových zkušeností

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	2
2 body	2
3 body	2
4 body	5
5 body	6
6 body	4
7 body	11
8 body	14
9 body	20
10 body	17

1 – naprosto nesouhlasím, 10 – naprosto souhlasím

Čtvrtým přínosem, který nás zajímal byl přínos s názvem možnost seberealizace. Zde respondenti volí nejčastěji možnost 6 bodů z 10 a to konkrétně 14 respondentů. Dále pak jej

hodnotí 13 respondentů 9 body z 10 a v neposlední řadě jej 12 respondentů hodnotí jako největší přínos plným počtem bodů. (Viz Tabulka 11)

Tabulka 11 : Možnost seberealizace

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	4
2 body	2
3 body	8
4 body	3
5 body	8
6 body	14
7 body	9
8 body	10
9 body	13
10 body	12

1 – naprosto nesouhlasím, 10 – naprosto souhlasím

Pátým a posledním přínosem, který nás zajímal, byla pomoc během krize. Tento přínos vnímá 9 body z 10 22 respondentů, kteří se účastnili dotazníkového šetření. Jako největší přínos, ohodnocený 10 body z 10, ho spatřuje 21 respondentů, a v neposlední řadě ho hodnotí 8 body z 10 respondentů 15. (Viz Tabulka 12)

Tabulka 12 : Pomoc během krize

Hodnocení	Počet responzí
1 bod	2
2 body	0
3 body	1
4 body	3
5 body	8
6 body	6
7 body	5
8 body	15
9 body	22
10 body	21

1 – naprosto nesouhlasím, 10 – naprosto souhlasím

V následující otázce zkoumáme naopak negativa pracovní povinnosti, kde respondenti měli možnosti vybrat i více možností. Jako největší negativum bylo zjištěno stres a emoční vypětí, přičemž tato možnost byla zvolena 46x. Druhým největším negativem bylo spatřeno

nedostatek času na své samostudium, a to bylo zvoleno 33x. Třetím největší negativem byl spatřen nedostatek času na sebe sama, což bylo zvoleno 26x. Na čtvrtém místě to byla nemožnost se účastnit seminářů a cvičení (23x), dále pak nemožnost účastnit se přednášek (21x) a v poslední řadě nedostatek času na sociální kontakty (16x). V další otázce jsme se dotazovali za pomoci škálové otázky s možnostmi určitě ne, spíše ne, nevím, spíše ano, určitě ano, na otázku, zda by respondenti chtěli vykonávat stejnou náplň práce ve svém budoucím zaměstnání. Výsledky si uvedeme za pomoci procent. Ze získaných dat vyplývá, že respondenti by spíše nechtěli vykonávat danou náplň práce v budoucím povolání, a to 30,1 % z nich. Naopak ti, kteří by chtěli určitě danou náplň práce vykonávat v budoucím povolání, je pouhých 8,4 %. (Viz Tabulka 13)

Tabulka 13: Budoucí povolání

Možnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Určitě ne	15	18,1 %
Spíše ne	25	30,1 %
Nevím	18	21,7 %
Spíše ano	18	21,7 %
Určitě ano	7	8,4 %

V následujících 3 otázkách v dotazníkovém šetření zjišťujeme, nakolik výkon pracovní povinnosti ovlivnil studium z hlediska 3 oblastí. Zde u dvou otázek 1 bod znamená, že velmi omezila a 10 bodů – znamená, že vůbec neomezila. První z oblastí je oblast studijní přípravy do školy. Z tohoto hlediska respondenti nejčastěji volí možnost 5 bodů z 10, konkrétně 15 respondentů. Dále pak možnost 7 bodů z 10, konkrétně 13 respondentů a dále pak 3 body z 10, které volí 12 respondentů. (Viz Tabulka 14)

Tabulka 14: Studijní příprava do školy

Výkon x omezení	Počet responzí
1 bod	3
2 body	5
3 body	12
4 body	9
5 body	15
6 body	5
7 body	13
8 body	11
9 body	7
10 body	3

(1 – velmi omezila, 10 – vůbec neomezila)

Ve druhé oblasti zjišťujeme, na kolik výkon pracovní povinnosti omezil návštěvu knihovny či studovny. Z tohoto hlediska respondenti volí nejčastěji možnost 8 bodů z 10 (konkrétně 12 respondentů). Druhou nejčastější volbou je 1 bod, což znamená, že respondenti byli naprosto ovlivněni situací. Třetí možnost je 5 bodů z 10, což volí 10 respondentů. (Viz Tabulka 15)

Tabulka 15 : Návštěva knihovny či studovny

Výkon x omezení	Počet responzí
1 bod	11
2 body	8
3 body	6
4 body	4
5 body	10
6 body	9
7 body	7
8 body	12
9 body	7
10 body	9

(1 – velmi omezila, 10 – vůbec neomezila)

Poslední oblastí, která nás zajímá, je na kolik respondenti zvládali plnit své povinnosti distanční výuky při pracovní povinnosti. Zde máme hodnocení s možnostmi od 1 do 5, kdy 1 znamená výborně, a 5 – nedostatečně. Nejvíce respondentů to hodnotí průměrně, tedy třemi body z 5, konkrétně 36 respondentů. Dále pak 18 respondentů to hodnotí dvěma body z 5. (Viz Tabulka 16)

Tabulka 16 : Zvládání povinností

Zvládání povinnosti	Počet responzí
1 bod	8
2 body	18
3 body	56
4 body	15
5 body	6

(1 – výborně, 5 – nedostatečně)

V další položce se zjišťuje, zda se zhoršily studijní výsledky daného respondenta při nástupu na výkon pracovní povinnosti. Zde používáme možnosti – určitě ne, spíše ne, nevím, spíše ano, určitě ano. Zde spatřujeme, že respondenti uvádí možnost spíše ne, jako nejčastější,

konkrétně je 32,5 % všech respondentů. Druhou nejčastější možností je možnost spíše ano, což volí 22,9 % všech respondentů.

Tabulka 17 : Zhoršení studijních výsledků

Možnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Určitě ne	19	22,9 %
Spíše ne	27	32,5 %
Nevím	16	19,3 %
Spíše ano	19	22,9 %
Určitě ano	2	2,4 %

Další položka dotazníkového šetření zjišťuje, jaká byla první myšlenka respondentů, když obdrželi informaci, že mají nastoupit na pracovní povinnost. Měli na výběr z určitých možností, kde měli vybrat tu nejbližší k té jejich. Nejvíce respondentů, konkrétně 28, volilo možnost: Mám obavy, že nezvládnou souběh distanční výuky a pracovní povinnost. Druhou nejčastější možností bylo: Budu mít více praktických zkušeností, to volilo 16 respondentů. Třetí nejčastější volbou byla odpověď: Budu mít příležitost vyzkoušet něco nového, což volilo 15 respondentů.

Další položka dotazníkového šetření zjišťuje, zda by respondenti byli rádi, kdyby si mohli vybrat zařízení, kde danou pracovní povinnost budou vykonávat. 59 respondentů zvolilo možnost samozřejmě že ano, 22 neví, a zbývající 2 označili odpověď, že samozřejmě ne. Další položka navazuje na otázku předchozí, tudíž jsme si vybrali ty, kteří odpověděli že ano a zeptali jsme se, kde by chtěli vykonávat pracovní povinnost. Odpovědi na tuto otázku vyhodnocujeme pomocí čárkovací metody na papíře. (Viz Obrázek 1) Vyřadili jsme 5 odpovědí, které byly: 2x stejné místo, nevím, tu in a mohla jsem si to vybrat. Z obrázku můžeme vyčíst, že velké oblíbenosti se čelí práce s dětmi, což si vybralo 12 respondentů, konkrétně 3x uvedli práci s dětmi, 2x Dětské centrum a 7x Dětský domov. Dále jak můžeme vidět velké oblíbenosti se čelí i škola a školská zařízení, konkrétně 5x, kam zařazují kupříkladu školy speciální, či školní klub nebo školní družinu. Dále volí souhrnně Sociální služby, celkem 6x. Na dalším místě volí zařazují Naději (4x), Charitu (3x) a Alzheimercentrum (3x). Mezi nekonkrétní odpovědi, které jsme zde našli patří: dostupnější z místa bydliště, kdekoliv v oboru, znalost náplně práce či práce s cílovou skupinou.

Obrázek 1 : Výběr zařízení

Otázka 1	Otázka 22	Otázka 23
1 Žena	Samozřejmě že ano.	Hospic ✓
2 Muž	Samozřejmě že ano.	škola speciální - pomoc při online výuce ✓
3 Žena	Samozřejmě že ano.	Naděje Nedášov ✓
4 Žena	Samozřejmě že ano.	Charita Valašské Meziříčí ✓
5 Žena	Samozřejmě že ano.	Sociální služby Uherské Hradiště ✓
6 Žena	Samozřejmě že ano.	Charita Valašské Meziříčí ✓
7 Žena	Samozřejmě že ano.	Alzheimer centrum Zlín ✓
8 Žena	Samozřejmě že ano.	Sociální služby Vsetín ✓
9 Žena	Samozřejmě že ano.	Naděje Nedášov ✓
10 Žena	Samozřejmě že ano.	Charita Valašské Meziříčí ✓
11 Muž	Samozřejmě že ano.	Alzheimer centrum Zlín ✓
12 Muž	Samozřejmě že ano.	Sociální služby Vsetín ✓
13 Žena	Samozřejmě že ano.	Sociální služby Uherské Hradiště ✓
14 Žena	Samozřejmě že ano.	Alzheimer centrum Zlín ✓
15 Žena	Samozřejmě že ano.	Stejně místo
16 Žena	Samozřejmě že ano.	Diakonie Vsetín ✓
17 Muž	Samozřejmě že ano.	Tamtez (Domov pro seniory Napajedla) ✓
18 Muž	Samozřejmě že ano.	Streetwork ✓
19 Žena	Samozřejmě že ano.	školní klub ✓
20 Žena	Samozřejmě že ano.	nevím
21 Muž	Samozřejmě že ano.	Dětské centrum ✓
22 Žena	Samozřejmě že ano.	Nemocnice ✓
23 Muž	Samozřejmě že ano.	Sociální služby Uherské Hradiště ✓
24 Žena	Samozřejmě že ano.	Sociální služby Vsetín ✓
25 Žena	Samozřejmě že ano.	Naděje Nedášov ✓
26 Žena	Samozřejmě že ano.	Naděje Nedášov ✓
27 Muž	Samozřejmě že ano.	Streetwork ✓
28 Žena	Samozřejmě že ano.	SVC ✓
29 Žena	Samozřejmě že ano.	Dětské centrum ✓
30 Žena	Samozřejmě že ano.	Tu in ✓
31 Žena	Samozřejmě že ano.	školní klub ✓
32 Žena	Samozřejmě že ano.	školní družina ✓
33 Muž	Samozřejmě že ano.	Azylový dům ✓
34 Muž	Samozřejmě že ano.	Domov duchodcu ✓
35 Žena	Samozřejmě že ano.	Blíz svého bydliště ✓
36 Muž	Samozřejmě že ano.	Dětský domov ✓
37 Žena	Samozřejmě že ano.	Tam, kde budu mít v plánu cíleně pracovat se skupinou, na nichž se specializuji ✓
38 Žena	Samozřejmě že ano.	Práce s dětmi ✓
39 Muž	Samozřejmě že ano.	Dětské zařízení - ne senioři ✓
40 Žena	Samozřejmě že ano.	Načleně někde u dětí ✓
41 Muž	Samozřejmě že ano.	Dětský domov ✓
42 Žena	Samozřejmě že ano.	Nemocnice ✓
43 Žena	Samozřejmě že ano.	Dětský domov ✓
44 Žena	Samozřejmě že ano.	Radiěji bych pomáhala lidem (babičkám atd.) např. s nákupem ✓
45 Žena	Samozřejmě že ano.	Vzhledem k mému oboru a specializaci na raný věk tak spíše v těchto zařízeních, než v domov ✓
46 Žena	Samozřejmě že ano.	Dětský domov ✓
47 Žena	Samozřejmě že ano.	Stacionár, domov pro osoby s postižením ✓
48 Žena	Samozřejmě že ano.	Kdekoliv, kde to souvisí s mým oborem ✓
49 Žena	Samozřejmě že ano.	Dětský domov nebo nízkoprahové zařízení ✓
50 Žena	Samozřejmě že ano.	Dětský domov ✓
51 Žena	Samozřejmě že ano.	Domov pro seniory ✓
52 Muž	Samozřejmě že ano.	Pokud by nastala stejná situace, tak budu jednat přesně jako minule. Pracuji v přímé péči s u ✓
53 Žena	Samozřejmě že ano.	Úřad práce ✓
54 Žena	Samozřejmě že ano.	Já jsem si vybrala ✓
55 Žena	Samozřejmě že ano.	V blízkosti bydliště a s pro mě blízkou cílovou skupinou ✓
56 Žena	Samozřejmě že ano.	Nezáleží kde, ale chtěla bych vědět přesnou náplň činnosti, kterou bych vykonávala. Při mé p ✓
57 Žena	Samozřejmě že ano.	dětský domov ✓
58 Žena	Samozřejmě že ano.	V okolí bydliště, spojení MHD bez čekání a přestupů ✓
59 Žena	Samozřejmě že ano.	V zařízení s mojí cílovou skupinou ✓

Kategorie :
 ŠKOLA A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ
 → škola speciální - 1
 → školní klub - 1
 → středisko VP
 → škol. klub - 1
 → škol. družina - 1
 PRÁCE S DĚTMI - III
 → Dětské centrum - II
 → Dětský domov - III/III/1
 NADĚJE - III
 CHARITA - III
 HOSPIC - I
 SOCIÁLNÍ SLUŽBY - III/II
 ALZHEIMER CENTRUM - II
 DIAKONIE - I
 STREETWORK - II
 NEMOCNICE - II
 STŘEDISKO PRO SENIORY
 OSTATNÍ: → POMOC SENIORŮM = I
 → AZYLOVÝ DŮM - I
 → DOMOV PRO SENIORY - II
 → STACIONÁR - I
 JINÉ:
 - BLÍZ SVÉHO BYDLIŠTĚ - III
 - PRÁCE S CÍL. SKUP. = I
 RANÝ VĚK - I
 KDEKOLIV V OBORU - I
 PŘÍMÁ PÉČE - I
 ÚŘAD PRÁCE - I
 NÁPLŇ PRÁCE - I
 (VĚDĚT)

4x vyřazena odpověď - stejné místo
 1x vyřazena odpověď - nevím
 1x vyřazena odpověď - tu in
 1x vyřazena - II - vybrala jsem si

Předposlední 2 otázky se týkají účasti na distanční výuce. První otázkou zkoumáme účast respondentů na přednáškách a druhou zkoumáme účast na seminářích a cvičeních. Obě vyhodnocujeme na základě absolutní a relativní četnosti. Účast na přednáškách je hodnocena, že byla částečně umožněna. (viz Tabulka 18) Kdežto u účasti na seminářích a cvičeních na stejném místě je možnost ano, umožňoval a částečně umožňoval. (viz Tabulka 19)

Tabulka 7 : Účast na přednáškách

Možnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, umožňoval	33	39,8 %
Částečně umožňoval	38	45,8 %
Ne, vůbec neumožňoval	12	14,5 %

Tabulka 19 : Účast na seminářích a cvičeních

Možnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, umožňoval	34	41,0 %
Částečně umožňoval	34	41,0 %
Ne, vůbec neumožňoval	15	18,1 %

5 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

V poslední kapitole si shrneme všechna získaná data v dotazníkovém šetření, která jsme díky respondentům získali. V první části jsme zjišťovali základní informace o respondentech, kde zjišťujeme jejich pohlaví, ročník studia, který studovali v roce 2020, kdy jim byla nařízena pracovní povinnost, a v jakém zařízení. Celkový počet respondentů byl 96, avšak 13 z nich nebyli na pracovní povinnosti, tak byli hned v úvodu vyřazeni. V první otázce dotazníkového šetření jsme získali data o pohlaví respondentů. Co se týká pohlaví, převažují zde ženy a to počtem 61 (73,5 %) a mužů bylo 22 (26,5 %). V druhé otázce jsme zjišťovali ročník studia v roce 2020, kdy byla nařízena pracovní povinnost a zde vidíme, že jsme posbírali nejvíce respondentů, kteří v dané době studovali 2. ročník navazujícího magisterského studia, dále pak na stejné úrovni byli studenti 2. a 3. ročníku bakalářského studia. V třetí otázce jsme se ptali, zda jim byla nařízena pracovní povinnost. Ta byla nařízena všem, protože jsme si hned při zpracování výsledku vyfiltrovali ty, kteří ji měli nařízenou. Čtvrtá položka dotazníkového šetření zjišťovala, v jakém zařízení studentům byla nařízena pracovní povinnost. Nejčastěji byla nařízena v domově pro seniory, dále pak v Alzheimercentru, dále v Sociálních službách města a v Charitě. Pro zajímavost uvedeme, že jen pouze jeden respondent si mohl vybrat, kde bude svou pracovní povinnost vykonávat. Zbylé otázky si uvedeme za účelem dílčích výzkumných otázek.”

Hlavní výzkumná otázka zněla, jak by studenti sociální pedagogiky popsali svou pracovní povinnost během koronavirové epidemie. Studenti (respondenti) svou pracovní povinnost hodnotí jako nejvíce prospěšnou v tom, že mohli nápomocni během krize a nejlépe hodnotí i to, že měli ji dostupnou z místa bydliště. Ohlasy na pracovní povinnost jsou převážně pozitivní.

První výzkumná otázka zněla, jak studenti sociální pedagogiky hodnotí vlastní pracovní povinnost během koronavirové epidemie. K zodpovězení dané výzkumné otázky nám sloužily otázky číslo 5-14. První část hodnotí pracovní povinnost z určitých hledisek, druhá část je zaměřena na přínosy. Prvním z hledisek byla náplň práce, kde většina respondentů dala hodnocení 7 bodů z 10. Druhým hlediskem bylo pracovní prostředí, kde většina respondentů dala též 7 bodů z 10. Třetím hlediskem bylo hodnocení atmosféry na pracovišti, kde respondenti hodnotí nejčastěji 8 body z 10 maximálních. Čtvrtým hlediskem je z hlediska vztahů na pracovišti, kde respondenti hodnotí 8 body z 10. Pátým hlediskem

hodnocení je z hlediska dostupnosti zařízení z místa bydliště, kde většina respondentů volí 9 bodů z 10.

Druhá výzkumná otázka zněla, jaké obavy studenty provázely při nástupu na pracovní povinnost. Jako nejčastější negativa, které spatřují respondenti jsou stres a emoční vypětí, nedostatek času na své samostudium a nemožnost se účastnit se seminářů a cvičení. První myšlenky, které respondenty napadaly zněly: „Mám obavy, že nezvládnou souběh distanční výuky a pracovní povinnosti“ a „Budu mít více praktických zkušeností.“. Studenti zde si vybírají z předem určených možností a měli vybrat tu nejbližší k té jejich.

Třetí dílčí výzkumnou otázkou je, jak se absolvování odrazil ve volbě budoucí dráhy studentů. Většina respondentů (30,1 %), odpovídá tak, že by danou náplň práce spíše nechtěli vykonávat ve svém budoucím zaměstnání. Jen 7 respondentů (8,4 %) odpovědělo, že by určitě chtěli vykonávat stejnou náplň práce v budoucím zaměstnání. S tím úzce souvisí i to, že jsme se ptali respondentů, zda by chtěli mít možnost výběru, kde budou vykonávat pracovní povinnost. Co se týká odpovědi na danou otázku 71,1 % (59 respondentů), odpovědělo že by tuto možnost chtěli. Z těchto jsme si vybrali zařízení, kde by chtěli vykonávat pracovní povinnost. Nejčastěji se zde objevují Dětské domovy, Sociální služby či práce s dětmi. Mimo jiné se zde objevují i školská zařízení jako jsou školní kluby či družiny.

Čtvrtá dílčí výzkumná otázka zněla, jak by studenti popsali souběh distanční výuky a pracovní povinnosti. Na tuto otázku nám odpovídají respondenti v 5 položkách v dotazníkovém šetření. Co se týká studijní přípravy většina ji hodnotí 5 body z 10, co se týká návštěvy knihovny či studovny hodnotí 8 body z 10. Posledním hlediskem bylo zvládání povinnosti jejich studia a většina z nich volí možnost průměru na škále od 1 do 5, kde 1 – znamenala výborně a 5 – nedostatečně. Co se týká zhoršení studijních výsledků, většina respondentů je spíše nepocituje. Co se týká účasti na přednáškách, většina respondentů ji měla částečně umožněna. Co se týká účasti na seminářích či cvičení, respondenti nejčastěji volí možnosti ano, byla mi umožněna a částečně mi byla umožněna ve stejném měřítku.

Poslední dílčí výzkumnou otázkou našeho výzkumu bylo, jaké přínosy přinesla studentům pracovní povinnost. Respondenti vidí jako největší přínos to, že mohli pomoci během krizi,

dále pak získání nových zkušeností, poznání nového prostředí, možnost seberealizace a v poslední řadě uplatnění teoretických poznatků v praxi.

6 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Z hlediska našeho provedeného výzkumného šetření vyvozujeme tyto doporučení. Výběr zařízení nechat na studentech, protože 59 respondentů uvedlo, že by chtěli si vybrat zařízení spolu. Mít možnost supervize v zařízení či možnost pohovořit si s psychologem vybíráme z důvodu toho, že respondenti odpovídali, že se báli stresu a emočního vypětí. Mít možnost pracovat méně hodin, protože respondenti by potřebovali více prostoru pro své vzdělávání. V případě že by studenti chtěli v daném zařízení tak možnost pracovat zde nadále i po splnění pracovní povinnosti. V případě, že by studenti chtěli a v daném zařízení to nezvládali, mohli by si vybrat jiné, které jim bude více vyhovovat. Umožnit studentům praktické zkušenosti v oboru, který studují a co mohou vykonávat a nebrat ho jen jako pomocnou sílu.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala pracovní povinností studentů sociální pedagogiky během koronavirové epidemie. Vzhledem k tématu jsme si představili základní pojmy jako je virus SARS-CoV-2, situace ve světě a v sousedních státech a jeho sociální dopady. Vzhledem k praktické části diplomové práce jsme si představili sociální pedagogiku, profesi sociálního pedagoga, sociální služby ve Zlínském kraji a v neposlední řadě dopady na školství. V praktické části jsme si popsali výzkumný problém, výzkumné otázky a cíle, metodu sběr dat a výzkumný soubor. Poté jsme si představili samotný výzkum, jehož cílem bylo zjistit, jak studenti sociální pedagogiky popsali pracovní povinnost během koronavirové epidemie. Respondenty jsme oslovili za pomoci sociální sítí a e-mailových schránek.

Celkem 96 vyplněných dotazníků, přičemž ho vyplnilo 22 mužů (26,5 %) a 61 žen (73,5 %). Postupně jsme si odpověděli na výzkumné cíle a otázky. Respondenti hodnotí svou pracovní povinnost pozitivně nejčastěji však z hlediska dostupnosti z jejich místa bydliště, dále pak z hlediska náplně práce a z hlediska pracovního prostředí. Největšími obavami bylo, že studenti nezvládnout souběh pracovní povinnosti a distanční výuky. Jako negativum vnímají převážně stres a emoční vypětí. Absolvování pracovní povinnosti studenty vede k tomu, že by své budoucí zaměstnání vybírali jiné, než to, kde byli. Většina respondentů by brala možnost výběru zařízení a v případě možnosti by si vybrali zařízení s dětmi. Souběh distanční výuky a pracovní povinnosti hodnotí tak, že jim byl z části umožněn, i přesto se jejich studijní výsledky spíše nezhoršily. Jako největší přínosy berou pomoc během krize, získání nových zkušeností a poznání nového prostředí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Bratislava: public promotion, 2008, 251 s. ISBN 978-80-969944-0-3.

[2] Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů. *Pedagogická orientace*. 2020, 30(2), 122-155. ISSN 1805-9511.

[3] Distanční vzdělávání v době pandemie pohledem čtyř účastníků vzdělávacího procesu. *Pedagogická orientace*. 2020, 30(2), 221-230. ISSN 1805-9511.

[4] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JŮVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

[5] HOPF, Arnulf. *Sociální pedagogika pro učitele: pomoc pro každý všední den ve škole*. Praha: Univerzita Karlova, 2001. ISBN 80-7290-053-6.

[6] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

[7] KEISLER, Ivo, Andrej LOBOTKA a Lenka KOTULKOVÁ. *Covid-19: přijatá opatření a náhrada újmy*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-818-8.

[8] KNOTOVÁ, Dana. *Úvod do sociální pedagogiky: studijní texty pro studenty oboru sociální pedagogika*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7077-6.

[9] KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

- [10] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673833.
- [11] *Krize a příležitosti: ekonomické a sociální dopady epidemie Covid-19*. Praha: Rosa Luxemburg Stiftung, 2020. ISBN 978-80-907997-0-7.
- [12] Pandemie Covid-19 jako fenomén dnešní doby a její odraz v oblasti vzdělávání. *Diagnostika a poradenství v pomáhajících profesích*. 2021, 5(1), 6-23. ISSN 2570-7612.
- [13] PAUKNEROVA Daniela et al. *Psychologie pro ekonomy a manažery*, Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 80-247-1706-9
- [14] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-416-8.
- [15] PRŮCHA, Jiří a Jiří MÍKA. *Distanční studium v otázkách: (průvodce studujících a zájemců o studium)*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2000. ISBN 80-86302-16-4.
- [16] PŘADKA, Milan, Dana KNOTOVÁ a Jarmila FALTÝSKOVÁ. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3469-6.
- [17] PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.
- [18] STŘEDA, Leoš a Jan BEER. *Telemedicína a koronavirus*. Praha: AFP global, 2020. Věda v pohybu. ISBN 978-80-7604-042-7.
- [19] VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1770-8.
- [20] Zlámalová, H. (2007). Distanční vzdělávání – včera, dnes a zítra, *e-Pedagogium*, 7(3), 29-44.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] *Alzheimercentrum* [online]. 2022 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://alzheimercentrum.cz/>
- [2] Cyril Höschl: Institut pro politiku a společnost, 2020. Cyril Höschl [online]. [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <http://www.hoschl.cz/?pag=40&lang=cz>.
- [3] *Domov pro seniory Lukov* [online]. 2022 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://ds-lukov.cz/>
- [4] *Diakonie Vsetín* [online]. 2022 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.diakonievsetin.cz/>
- [5] *Charita Česká republika* [online]. 2022 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/>
- [6] Lidé si už zvykli na ledccos, 18.02.2021. Cyril Höschl [online]. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: http://www.hoschl.cz/files/6657_cz_MS%202021-02-18%20Hoschl.pdf.
- [7] *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Praha: MZČR, 2020 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: www.mzcr.cz
- [8] *Naděje* [online]. 2022 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.nadeje.cz/>
- [9] *Průzkum: Studentům chybí spolužáci, ale i výklad učitelů* [online]. © 2019–2022 Education, s.r.o. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://education.cz/blog/pruzkum-studentum-chybi-spoluzaci-ale-i-vyklad-ucitelu>
- [10] *Senior Otrokovice* [online]. 2022 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <http://www.senior-otrokovice.cz/>
- [11] Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. [online]. [cit. 2022-01-10]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

[12] Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. In: Sběrka zákonů České republiky. [online]. [cit. 2020-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

[13] Zákon č. 110/1998 Sb. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: Sběrka zákonů České republiky. [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 : Výběr zařízení	61
----------------------------------	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pohlaví respondentů	50
Tabulka 2: Ročník studia	51
Tabulka 3 : Náplň práce.....	53
Tabulka 4: Hodnocení – Pracovní prostředí	53
Tabulka 5 : Atmosféra na pracovišti.....	54
Tabulka 6 : Vztahy na pracovišti	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 7 : Dostupnost z místa bydliště.....	55
Tabulka 8 : Poznání nového prostředí	55
Tabulka 9 : Uplatnění teoretických poznatků v praxi.....	56
Tabulka 10 : Zisk nových zkušeností	56
Tabulka 11 : Možnost seberealizace.....	57
Tabulka 12 : Pomoc během krize	57
Tabulka 13: Budoucí povolání.....	58
Tabulka 14: Studijní příprava do školy.....	58
Tabulka 15 : Návštěva knihovny či studovny.....	59
Tabulka 16 : Zvládání povinností	59
Tabulka 17 : Zhoršení studijních výsledků.....	60
Tabulka 18 : Účast na přednáškách	61
Tabulka 19 : Účast na seminářích a cvičeníh.....	62

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 : Pohlaví respondentů	51
Graf 2 : Ročník studia	52

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník: Pracovní povinnost studentů sociální pedagogiky během koronavirové epidemie

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – PRACOVNÍ POVINNOST STUDENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY BĚHEM KORONAVIROVÉ EPIDEMIE

1. Pohlaví

- Muž
- Žena
- Jiné

2. Jaký ročník studia jste studovali v roce 2020 kdy Vám byla nařízená pracovní povinnost?

- 1. ročník bakalářského studia
- 2. ročník bakalářského studia
- 3. ročník bakalářského studia
- 1. ročník bakalářského studia
- 2. ročník bakalářského studia

3. Byla Vám nařízena pracovní povinnost?

- Ano
- Ne

4. V jakém zařízení?

5. Jak byste zhodnotili pracovní povinnost z hlediska náplně práce?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6. Jak byste zhodnotili pracovní povinnost z hlediska pracovního prostředí?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

7. Jak byste zhodnotili pracovní povinnost z hlediska atmosféry na pracovišti?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8. Jak byste zhodnotili pracovní povinnost z hlediska vztahů na pracovišti?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

9. Jak byste zhodnotili pracovní povinnost z hlediska dostupnosti z místa Vašeho bydliště?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

10. Do jaké míry se ztotožňujete s přínosem – poznání nového prostředí?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

11. Do jaké míry se ztotožňujete s přínosem – uplatnění teoretických poznatků v praxi?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

12. Do jaké míry se ztotožňujete s přínosem – zisk nových zkušeností?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

13. Do jaké míry se ztotožňujete s přínosem – možnost seberealizace?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

14. Do jaké míry se ztotožňujete s přínosem – pomoc během krize?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

15. Jaká negativa vidíte na výkonu Vaší pracovní povinnosti?

- Nedostatek času na své samostudium.
- Nedostatek času na sebe sama.
- Nedostatek času na sociální kontakty.
- Stres, emoční vypětí.
- Nemožnost se účastnit přednášek.
- Nemožnost se účastnit seminářů a cvičení.
- Jiné:

16. Chtěli byste vykonávat stejnou náplň práce ve Vašem budoucím povolání?

- Určitě ne.
- Spíše ne.
- Nevím.
- Spíše ano.
- Určitě ano.

17. Nakolik omezil výkon pracovní povinnosti Vaši studijní přípravu do školy?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

18. Nakolik omezil výkon pracovní povinnosti Vaši návštěvu knihovny či studovny?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

19. Nakolik omezil výkon pracovní povinnosti Vašeho studia během distanční výuky při pracovní povinnosti?

1 2 3 4 5

20. Zhoršily se Vaše studijní výsledky při nástupu na výkon pracovní povinnosti?

- Určitě ne.
- Spíše ne.
- Nevím.
- Spíše ano.
- Určitě ano.

21. Jaká byla první myšlenka, když jsem obdržel/a informaci o nástupu na pracovní povinnost?

- Budu mít více příležitost vyzkoušet něco nového,
- Budu mít více praktických zkušeností.
- Mám obavy, že praktickou činnost nedám.
- Mám obavy, že praktické činnosti v daném zařízení mě nebudou bavit a naplňovat.
- Mám obavy, že nezvládnou souběh distanční výuky a pracovní povinnost.
- Jiné (doplňte):

22. Uvítal/a byste volbu zařízení, kde byste vykonával/a pracovní povinnost?

- Samozřejmě že ano.
- Nevím.
- Samozřejmě že ne.

23. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ano, tak kde byste chtěl/a vykonávat pracovní povinnost?

24. Umožňoval Vám výkon pracovní povinnost účastnit se distanční výuky – konkrétně přednášek?

- Ano, umožňoval.
- Částečně umožňoval.
- Ne, vůbec neumožňoval.

25. Umožňoval Vám výkon pracovní povinnost účastnit se distanční výuky – konkrétně seminářů a cvičení?

- Ano, umožňoval.
- Částečně umožňoval.
- Ne, vůbec neumožňoval.